

GRONINGEN

AFDELINGSORGAAN
NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE
VERENIGING
AFDELING GRONINGEN
2014 JAARGANG 21

<http://groningen.ngv.nl>

Woord vooraf

T.K.J. Wagenaar, redactielid

Wanneer u dit leest is het als de hit van de Rotterdammer Gerard Cox die uitkwam op 13-10-1973 “t is weer voorbij die mooie zomer” die meerdere weken in de Nederlandse Top 40 op nummer 1 heeft gestaan. Hoe toepasselijk is dit alles. (Historisch genealogisch moet het allemaal wel kloppen nietwaar, voor echte onderzoekers als wij zijn). Een vakantie doet wat met mensen. Alleen al discografisch gezien. De meesten van ons hebben hun vakantie(s) er nu wel op zitten lijkt mij, en zullen hun dagelijkse activiteiten en beslommingen weer opgepakt hebben. Opgeladen als wij met ons allen nu zijn kunnen we fris en verkwikt het naderend genealogisch seizoen weer in. Daartoe biedt onze afdeling als altijd een aantal mogelijkheden, waaronder dit nieuwe nummer van ons afdelingsorgaan *GroninGEN* dat u nu leest. De laatste voor deze jaargang alweer. Dit nummer is ook voorzien van een index op deze hele jaargang. Op deze wijze kunt u nog eens deze jaargang doornemen op wat u misschien in eerste instantie heeft gemist en wat u misschien op nieuwe ideeën of onderzoeksopeningen kan brengen.

Daarnaast organiseert onze afdeling dit najaar – wat we al aantal seizoenen doen – in samenwerking met de cultuur-historische vereniging *Stad&Lande* en de Groninger Archieven een aantal lezingen. De onderwerpen, tijdstippen en locatie vindt u verderop in dit nummer. Ze zijn zeer zeker de moeite waard en ook divers en met zorg gekozen. Verder wordt in de maand oktober op zaterdag de 4de de *Dag van de Groninger Geschiedenis* georganiseerd. Dit evenement is een jaarlijkse terugkerend fenomeen. Dat kan men gerust zo stellen. Allerlei organisaties, verenigingen, stichtingen en personen die iets met Groningen te maken hebben, vaak op het raakvlak van historie en cultuur, presenteren zich op die dag aan het grote publiek. Daar kunt u terecht met eventuele vragen. Als historisch geïnteresseerde mag u dit natuurlijk niet missen. Daarom: noteer het in uw agenda's met een uitroepteken. Wij, de afdeling Groningen van de NGV, zullen er ook een stand hebben. Kom gerust langs. Maak eventueel kennis met andere genealogisch geïnteresseerden. Je weet nooit hoe een koe een haas vangt.

Op deze plaats wil ik u tevens oproepen om suggesties, opmerkingen dan wel aanvullingen aan ons door te geven, zodat wij ons blad nog beter kunnen maken of iets kunnen ontwikkelen waardoor alles nog aantrekkelijker wordt voor ons allen. Want het is tenslotte *uw* vereniging. Dit onder het motto “voor de leden, door de leden en met de leden”. Ik wens ons allen dan ook een generatie(s) aanvullend rijk seizoen toe.

Afdelingsprogramma

Alle afdelingsbijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het Hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station. Toegang is gratis.

De Nederlandse Genealogische Vereniging afd. Groningen, de cultuur-historische vereniging *Stad & Lande* en het RHC de Groninger Archieven organiseren samen een drietal najaarslezingen waarvan de data, sprekers en (globale) onderwerpen inmiddels bekend zijn.

Plaats : de Groninger Archieven, Cascadeplein 4, Groningen.

Aanvang : 20.00 uur en zaal open vanaf 19.30 uur.

Woensdag 8 oktober 2014

Thema : *Over echtheid, imago en pretentie.*

Het zegel als juridisch sluitstuk en als middel tot image-building

Sprekers : mr. Caspar van Heel en dr. Remi van Schaik

Waar mr. Caspar van Heel in een inleidende presentatie de juridische betekenis van bezegeling van officiële documenten en de ontwikkeling van de wetenschappelijke studie van zegels (ook in internationaal verband) nader uiteen zal zetten, zal dr. Remi van Schaik aan de hand van middeleeuwse zegels van Groninger instanties laten zien dat de beeltenis op een zegel in veel gevallen veel meer zegt over de pretenties die de zegelaar heeft dan we op het eerste gezicht zouden denken.

Mr. Caspar van Heel studeerde rechtsgeschiedenis in Groningen, werkte als archivaris in Zeeland en Overijssel en was acht jaar lang het Nederlandse lid van het Zegelcomité van de Internationale Archiefraad.

Dr. Remi van Schaik studeerde geschiedenis in Nijmegen en Gent. Werkt sinds 1982 in Groningen bij de Rijksuniversiteit en geeft sinds 1996 onder meer colleges over de klassieke hulpwetenschappen van de geschiedenis (paleografie, diplomatiek, sigillografie, codicologie).

Woensdag 5 november 2014

Thema : *De Groningse connectie; Willem II en Groningse radicalen in de jaren veertig van de 19de eeuw.*

Spreker : dhr. Jeroen van Zanten

In de jaren veertig van de negentiende eeuw werd koning Willem II geplaagd door radicale journalisten. Veel van deze radicalen, zoals Eillert Meeter waren afkomstig uit Groningen. Was dit toeval? En waarom speelden deze Noordelijke heren een zo belangrijke rol bij de liberale politieke hervormingen in 1840, 1844 en 1848? En hoe kwam het eigenlijk dat ze in Haagse kringen verzeild raakten?

Jeroen van Zanten groeide op in Uitwierde, studeerde Geschiedenis en Filosofie in Groningen en promoveerde in Leiden. Momenteel werkt hij als onderzoeker en docent aan de Universiteit van Amsterdam.

Woensdag 19 november 2014

Thema : *Architect en kerkenbouwer Egbert Reitsma*

Spreker : dhr. Kees van der Ploeg

Egbert Reitsma (1892-1976) is een bekende naam in architectuurkringen in Groningen, maar dat zijn oeuvre tot ver buiten Groningen reikt, is minder bekend. Al jong verwierf Reitsma zich een reputatie als kerkenbouwer. Aan het eind van de jaren dertig

kwam hij tot een meer gematigde variant van expressieve architectuur, om via een traditionalistische tussenfase ten slotte in de jaren vijftig een uitgesproken moderne architect te worden. Als constante factor valt zijn liefde voor de grote esthetische mogelijkheden van de baksteen vast te stellen – met recht is hij daarom gekarakteriseerd als ‘meester in baksteen’.

Dr. Kees van der Ploeg is als architectuur- en kunsthistoricus verbonden aan de Rijksuniversiteit in Groningen en de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Dan nog uw aandacht voor twee bijeenkomsten georganiseerd door onze afdeling:

Dinsdag 4 november 2014

Aanvang : 19.30 uur (vanaf 19.15 uur verzamelen in de hal)

Thema : **Afdelings-Leden-Vergadering**

Agenda :

- 1 Opening en vaststelling van de agenda.
- 2 Mededelingen.
- 3 Notulen Afdelings-Leden-Vergadering van 6 mei 2014.
- 4 Bestuur algemeen.
- 5 Begroting 2015
- 6 Algemene Vergadering (AV): terugblik op de AV van 17 mei 2014, voorbereiding op de AV van 29 november 2014.
- 7 Wat verder ter tafel komt.
- 8 Rondvraag en Sluiting.

De agendastukken worden op de Afdelings-Leden-Vergadering ter inzage gelegd.

U kunt zich ook op deze vergadering voorbereiden door de stukken van te voren telefonisch, schriftelijk of per e-mail aan te vragen bij de secretaris dhr. H.J. Timmer, e-mail: secretaris@groningen.ngv.nl.

Zaterdag 13 december 2014

Aanvang : 13.30 uur (archieff is open vanaf 11.00 uur)

Thema : *Familie-onderzoek: een fascinerende hobby*

Spreker : Antonia Veldhuis

Zoeken naar voorouders in archieven en op internet levert stof genoeg op voor een geanimeerde middag. Antonia vertelt dat geschiedenis een belangrijke rol speelt in het onderzoek, noemt enige anekdotes (verhalen n.a.v. gevonden items) en legt uit hoe u op internet uw voorouder kunt vinden.

Aan het eind van de middag weet u waarom de vriendschap tussen Wiggert en Hendrik zo belangrijk was, waarom Catharina Jans haar zus vergif gaf, wat er loos was met het meisje en heeft u hopelijk een leuk middag gehad.

Deze middag is interessant voor de aankomende én voor de gevorderde genealoog.

Agenda

- 4 okt. **Dag van de Groninger Geschiedenis** in het gebouw der Groninger Archieven van 11-17 uur. Het thema, ook landelijk thema voor de Maand van de Geschiedenis, is: **Vriend & Vijand**. In 2014 vinden er verschillende herdenkingen plaats die veel raakvlakken hebben met dit thema. Zo is er veel aandacht voor Groningen ten tijde van de Eerste Wereldoorlog. Zie www.dagvandegroningergeschiedenis.nl.

- 8 okt. **Famillement** te Leiden. Het Famillement Leiden 2014 vindt plaats in de Hooglandse Kerk van 13 tot 21 uur. De toegang voor bezoekers van het evenement is gratis en men hoeft zich niet aan te melden.
Op het programma van het *Famillement* staan o.a. lezingen, workshops, een thematische rondwandeling, een veiling van boeken en prenten. Ruim 60 regionale, nationale en internationale organisaties presenteren zich. Kijk voor het volledige programma op www.famillement.nl.
- 22 okt. Lezing door Yme Kuiper over **Buitenplaatsencultuur** in de Noordelijke provincies (ten tijde van de koningen Willem I, II en III). Georganiseerd door stichting *Monument&Materiaal*. Aanvang 20.00 uur in het gebouw van de Groninger Archieven.
- 25 okt. **Jubileumbijeenkomst** van de (nu) afdeling Drenthe en Noordwest-Overijssel. De afdeling Drenthe bestaat 25 jaar. Met o.a. een informatie-markt. Ook onze afdeling is vanaf 11.00 uur present in kerkgebouw *De Vrededorst*, Zuidwoldigerweg 32 te Hoogeveen.

Naamslijsten XXXVII

Willem G. Doornbos, Groningen

Verponding op de juktallen van het kerspel Eenrum, 1807 ¹

Die juktaalen van die caspel Eenrum, wegens die verponding van den jaar 1807:

Naam	Juk	Gl.-St.-Pl. ²
Albert Balsters	70	24- 1-0
Albert Geerts	46	16- 2-0
Beene Roelfs	46	16- 2-0
Bartelt Rienders	5 $\frac{1}{4}$	1-16-5
Beerent Rienders	$\frac{3}{4}$	0- 5-2
Brent Wibbes	45	5- 5-0
Berent Pieters	46	16- 2-0
Cornelis Ottes	90 $\frac{1}{2}$	31-14-0
Claas Boeles	18 $\frac{1}{2}$	6- 7-7
Cars Elzes	23 $\frac{3}{4}$	8- 0-0
Cornelis Pieters	22 $\frac{1}{4}$	7-15-0
Cornelis Elles	115	44- 5-4
Cornelis Jans	12	4- 4-0
Cornelis Foppes	35	12- 9-0
Cornelis Jans	6 $\frac{1}{4}$	2- 3-5
Claas Beernts	16 $\frac{1}{2}$	5-15-3
Davit Harms	83	29- 1-0
Derk Marcus	3 $\frac{3}{4}$	1- 4-1
Derck Clevringa	5 $\frac{1}{2}$	1-18-4
Derk Jacobs	28	9-19-6
Derk Jacobs	8	2-16-0
Domini Uulrik	10	3-10-0
Enne Gerris	8	2-16-0

Egge Luitis	79	27-16-5
Evert Pieters	7½	2-13-4
Eilt Marcus	14	4-18-0
Geert Luitis	17¼	6- 0-6
Heere Geuwes	3	1- 1-0
Willem Rienjes	16¼	5-15-3
Fokke Swaagman	6	2- 2-0
Pieter Cornelis	13½	4-11-2
Lammert Allers	38¾	13-11-2
dockter Schelten	1½	0-10-6
Jan Tomes	¾	0- 5-3
Freerk Albers	48	17- 6-2
Freerk Albers	34	11-17-6
Davit Jans	2	0-14-0
Hans Tomis weduwe	2½	0-17-4
Jan Jans	3	1- 1-0
Cornelis Hasekamp	32	11- 4-0
Jacob Arys	26	9- 2-0
Jacob Willems	14	4-18-0
Jan Julles	99	34-12-7
Jacob Jans	4½	1-11-4
Jan Pieters	12¼	4- 8-1
Jan Groen	7	2- 9-0
Jan Tomes	8	2-16-0
Jacob Klasen	62	21-17-5
Jan Folkers	5½	1-18-5
Jacob Rikkers	11½	4- 1-0
Jacob Olgers	2½	0-15-1
Isebrant Garmts	22	7-14-0
Jan Jacobs	35¾	12-10-2
Menne Rieners	5	5-15-0
Menne Pieters weduwe	64	22-19-3
Marten Riens	18	6- 6-0
mijnheer Knipiger	25	8-19-4
Wibbe Jans	6½	2- 9-6
Ulfert Jacobs	64¾	22-13-4
Tiete Jacobs	6½	2- 5-1
Tjaarte Luitis	43¾	15- 5-4
Sijger Berents	51	17-11-3
Sijwert Jacobs	46	16- 2-0
Salomon de Jood	1½	0-10-7
Pieter Eisses	69	24- 3-0
Pieter Jacobs	69	24- 3-0
Pieter Egges	32¼	11- 7-4
Onne Hasekamp	75	26- 5-0
Jan Roelfs	35	12-10-3
Wibbe Jans	18	6- 7-6

1 GrA, Gewestelijke Besturen, (Toegang 3), inv.nr. 846, verponding, Eenrum, 16 nov. 1807.

2 1 juk = 300 vierkante roe = ca. 0,54 ha; resp. Guldens - Stuivers - Plakken

Smit en Laan (Loppersum, Bedum)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Aan de *Provinciale Groninger Courant*, (no. 19, vrijdag 5-3-1841, blad 2, kol. 1, boven) valt het volgende bericht te ontleen:

Bedum den 3 Maart 1841

Heden mogt Antje Pieters Smit, weduwe Jan Laan (geboren te Loppersum den 3 maart 1741) haren honderdsten verjaardag vieren. Groot was hare vreugde, en zoo wel het hoofd van het bestuur als onderscheiden ingezetenen der gemeente, hebben aan dezelve deeld genomen, hetgeen gewisselijk door vele anderen nog zal gevolgd worden, daar zij, eene vrouw zijnde uit den geringen stand, altijd, zoo lang zij kon, zwaar heeft gewerkt, en nu, door hare dochter Martha Laan, insgelijks werkvrouw, buiten bezwaar van de armen kas, wordt onderhouden. Zij bezit bijna hare zintuigen nog geheel, en heeft voor twee jaren de reis te voet naar Groningen en terug afgelegd.

Omdat Antje Pieters nog in 1792 een kind kreeg, zal haar geboorte zeker ná 1741 hebben plaatsgevonden. Haar vader trouwde in 1742 met Aaltien Willems en eind 1751 met Elske Hindriks. Jan Martinus Laan en Antje Pieters noemden verder hun oudste dochter Elske, zodat haar moeder ongetwijfeld Elske Hindriks zal zijn geweest. In dat geval was Antje Pieters bij haar overlijden bijna 90 jaar oud.

Antje trouwde met Jan Martinus, en was later weduwe van Jan Laan. Verder werd hij ook wel voluit met Jan Martinus Laan betiteld. Hij overleed echter als "Johannes Prion Laan, anders genaamd Jan Martinus Laan". Prion moet een contractie zijn geweest van Prignion.

Uit hun huwelijk zijn drie kinderen aanwijsbaar, maar er kunnen er meer zijn geweest.

- I. **Pieter Nannings Smit**, mogelijk geb. Zeerijp als zn. van **Nanne Hindriks** en **Anje Elties**, tr. 1. (als Pieter Nannings, van Zeerijp) Loppersum 21-4-1742 **Aaltien Willems**, bij haar eerste huwelijk van Wittewierum, eerder gehuwd met (Tjamsweer 6-4-1733) *Pieter Pelgrims* en (Loppersum 25-11-1736) *Jan Derks*; tr. 2. (als Pieter Nanniks, van Loppersum) Loppersum 19-11-1751 **Elske Hindriks**, van Hellum.

Pieter Nannings Smit woonde te Loppersum Bovendijks.

Uit het eerste huwelijk:

- 1 **Anje Pieters Smit**, ged. Loppersum 3-3-1743.
- 2 **Pieterke Pieters Smit**, ged. Loppersum 26-9-1745.

Uit het tweede huwelijk:

- 3 **Antje Pieters Smit**, ged. Loppersum 19-11-1752.
- 4 **Jantjen Peters Smit**, ged. Loppersum 15-9-1754.
- 5 **Hindrik Peters Smit**, ged. Loppersum 7-1-1759.
- 6 **Martje Peters Smit**, ged. Loppersum 20-3-1763.

- II **Antje Pieters Smit**, geb. (volgens het krantenbericht) Loppersum 3-3-1741, klaarblijkelijk echter ged. Loppersum 19-11-1752, daglonersche of werkvrouw te Bedum, overl. Bedum (oud 101 jaar, sic) 1-6-1842 (als dr. van Pieter Nannings Smit en Elsien N.N.), tr. Bedum 22-10-1780 **Jan Martinus [Laan]**, ged. Groningen (R.K., statie Ebbingestraat, get. Franciscus Prignion ex legione equestri

hop. ex patria ceodcenti) 26-5-1752, dagloner, overl. Bedum (huis no. 94, als **Johannes Prion Laan**, oud 68 jr., man van Antje Jans) 16-6-1817, zn. van *Martinus Prignion* en *Maria Jans*.

Bij het huwelijk in 1780 werden de partners ingeschreven als Jan Martinus en Antje [zonder patroniem], bij de doop van Elssien werd Antjes naam helemaal niet genoemd, en in de documenten rond het huwelijk van Elssien werd zij meestal aangeduid als Antje Jans i.p.v. Pieters.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Elssien [Elske] Jans Laan**, ged. Bedum 29-9-1782 (als dr. van Jan Martinus Laan, zonder vermelding van haar moeder), overl. Bedum (oud 78 jr.) 28-2-1860, tr. 1. Bedum 17-6-1804 **Arend Harms Velthuis**, geb. Keulenhorst in Oost-Friesland ca. 1765, timmerman, overl. Bedum (huis no. 118, oud 49 jr.) 22-10-1814, tr. 2. Adorp 28-8-1819 **Reit Alberts Niehof**, geb. Oldekerk, ged. Niekerk/Oldekerk/Faan 15-5-1763, dagloner, overl. Garnwerd (huis no. 52, gem. Ezinge, oud 61 jr.) 7-5-1825, zn. van *Albert Jakobs* en *Wiebrig Reits*; hij was eerder gehuwd met *Hemke Jans*, overl. Ezinge 12-4-1817.

Bij haar doop, haar huwelijk in 1819 en ook bij diverse andere vermeldingen binnen de BS droeg Elsjen de familienaam Laan, maar zij overleed in 1860 als Elsken Jans, dr. van Jan Martinus en Antje Pieters, weduwe van Arend Velthuis (en dus zonder een verwijzing naar haar huwelijk van 1819).

Het is maar goed dat de namen van Reit Alberts Niehof zo karakteristiek zijn, anders was zijn overlijden nooit geïdentificeerd.. Bij zijn overlijden werd zijn vader aangeduid als Albert Klasen, zijn moeder als Jantjen Reits en zijn vrouw als Elsjen Klasen! Bij alle drie personen was maar één van beide naamselementen juist.

Uit het eerste huwelijk:

- a **Harm Arends**, geb./ged. Bedum 1-7/17-7-1808, overl. Bedum (oud 1 jr.) 23-7-1809.
 - b **Margrietha Arents Velthuis**, geb. Bedum 29-4-1813, overl. Bedum (oud 20 jr. 8 mnd.) 16-1-1834.
- 2 **Martha Baugina Laan**, geb. [Bedum?] ca. 1791, overl. Bedum (oud 88 jr.) 18-7-1880.
 - 3 **Peter Jans**, ged. Bedum 24-6-1792, verder niet aangetroffen.

ADVERTENTIE

Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur
Duitse boeken voor Duitse prijzen

Boeken over Groningen

BOEKHANDEL
GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53
9712 HC Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

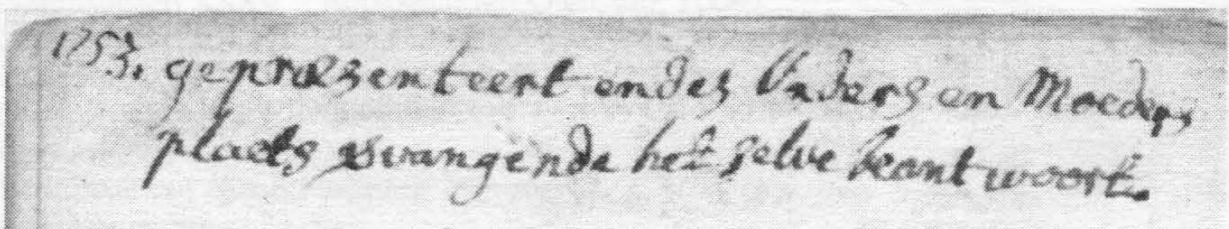
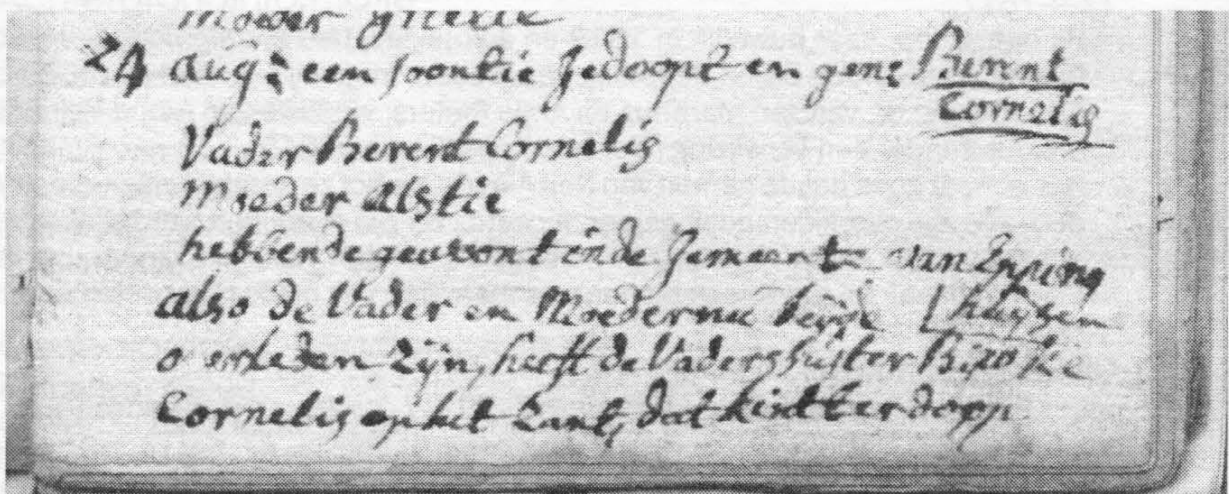
Vader en moeder bij de doop al overleden

Johan Waterborg, Ten Boer

Bijna elke genealoog komt op zeker moment het fenomeen tegen waarbij de doop van een kind plaatsvindt terwijl de vader of de moeder niet meer in leven is. De situatie waarbij de vader in de negen maanden tussen verwekking en geboorte kwam te overlijden is met het verbeteren van de levensomstandigheden steeds zeldzamer geworden. Vandaag de dag zal dit, gelukkig, nauwelijks meer voorkomen.

Bevallen van een kind was in vroeger tijden niet zonder risico, voor de moeder werd het kraambed maar al te vaak tevens het sterfbed. Wanneer het kind de bevalling wel overleefde werd het dus gedoopt na de dood van de moeder.

Een combinatie van beide gevallen is ook mogelijk. Op 24 augustus 1753 vindt er namelijk te 't Zandt een wel erg trieste doopplechtigheid plaats:

24 aug: een soontie gedoopt en gen: Berent Cornelis
Vader Berent Cornelis
Moeder Alstie
Hebbende gewoont in de gemeente van Eppinghuijsen.
Also de vader en moeder nu beide
overleden zijn, heeft de vaders suster Bijwke
Cornelis op het Zant dat kind ter doop
gepraesenteert en des vaders en moeders
plaats vervangende het zelve beantwoort.

Zijn moeilijke start in het leven ten spijt heeft Berent de volwassenheid bereikt en is hij stamvader van een familie Warnders geworden. Berent Cornelis is overduidelijk vernoemd naar zijn overleden vader. Was hij als meisje geboren dan zou men het kind wellicht Berendje of Berendina genoemd hebben. Berents gezinsgegevens volgen hieronder.

Volledige vernoeming naar een kinderloze oom of ander familielid kwam ook wel voor. Er is mij slechts één geval bekend, in de 17e eeuw, van een meisje dat volledig met voornaam en patroniem naar een tante is genoemd.

Het meest recente mij bekende geval van vernoeming naar de overleden vader is het volgende: De 40-jarige Geert Pauwel Wiertsema, molenmaker van beroep, overlijdt te Amsterdam op 19 februari 1886. Zijn zwangere weduwe Freke Koopman bevalt te Groningen op 14 september 1886 van een zoon die Geert Pauwel genoemd wordt. Molenmaker was een risicovol beroep, mogelijk is Geert senior bij een ongeval omgekomen.

Mocht een lezer(es) nog recentere voorbeelden kennen van volledige vernoeming naar een overleden vader of moeder dan houdt de auteur zich aanbevolen.

Berent Cornelis Warnders, geb. te Startenhuizen, ged. te 't Zandt op 24-8-1753, overl. te Stitswerd op 5-12-1834, zoon van **Berent Cornelis**, geb. op 25-2-1700, ged. te Eppenhuisen op 1-3-1700, overl. tussen december 1752 en 24-8-1753, en van **Alstje Geerts**, geb. tussen 1728 en 1733, overl. voor 24-8-1753.

Kleinzoon van **Cornelis Warners** en **Anje Berents**, en van **Geert Arents** en **Trijnje Jebbes**.

Hij is getrouwd te Middelstum op 24-4-1785 met **Anje Willems**, afkomstig uit Middelstum, mogelijk ged. op 2-11-1760 te Middelstum als dochter van *Willem Gerridts* en *Jantien Jans*, overleden tussen 1803 en 1809.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Willem**, geb. te Stitswerd op 27-10-1790, ged. aldaar op 31-10-1790, overl. te Onderdendam op 16-9-1831.

Hij is getrouwd te Kantens op 20-3-1817 met **Geertruit Egberts**, geb. te Garsthuizen, ged. aldaar op 28-8-1791, overl. te Stitswerd op 20-8-1859, dr. van *Egbert Alderts* en *Grietje Cornelis*.

- 2 **Alstje**, geb. te Stitswerd op 14-3-1797, ged. aldaar op 19-3-1797, overl. te Meppel op 29-1-1846.

Zij is getrouwd te Kantens op 24-6-1813 met **Leuje ter Loo**, ged. te Pieterburen op 13-1-1788, overl. te Meppel op 29-6-1846, zn. van *Bette Willems ter Loo* en *Anje Leues*.

Waar is Eilke Venema na 1894 gebleven?

Gert Zuidema, Groningen

Was zij weg dan en wie was zij dan wel?

Zij was de echtgenote van Ds. Joh. Barger die op 6 maart 1894 in de pastorie aan de Noorderhaven, nu nr. 29, in Harlingen de naaister van zijn vrouw dood schoot. Nog datzelfde jaar werd hij door de rechtbank in juni en het Gerechtshof in juli tot levenslang veroordeeld.

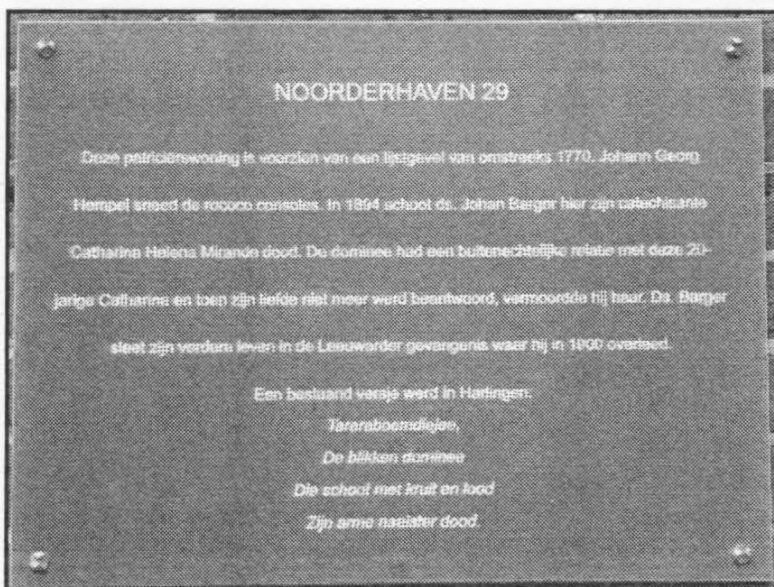
Dat leven heeft niet lang meer geduurd, want hij overleed op 2 mei 1900 in de strafgevangenis, de Blokhuispoort, in Leeuwarden en werd op het armen-gedeelte van de begraafplaats in Leeuwarden begraven. Zijn standplaats was bekend, maar zijn ligplaats niet.

Zijn daad is niet in de vergetelheid geraakt, want naast de deur van de vroegere pastorie is een bord bevestigd waarop zijn euveldaad is beschreven.

Noorderhaven 29, Harlingen

Behalve dat is er ook een straatliedje gemaakt, eveneens vermeld op het “gedenktken” en in 2003 erkend als cultureel erfgoed:

Noorderhaven 29

... In 1894 schoot ds. J. Barger hier zijn catechisante Catharina Helena Mirande dood. ...

Een bestaand versje werd in Harlingen:

*Tararaboemdiee
De blikken dominee
Die schoot met kruut en lood
Zijn arme naaister dood*

Over het liedje en de gebeurtenissen zijn al aardig wat boekjes en boeken verschenen, zelfs een toneelstuk waarin het verhaal is verwerkt. Het laatste mij bekende boek is dat van Simon Vuyk onder de titel "De blikken dominee", verschenen in 2011 bij De Friese Pers Boekerij BV te Leeuwarden.

Voor zover bekend is hij de enige dominee in ons land die wegens moord tot levenslang is veroordeeld. Over zijn daad en de processen werd in het hele land geschreven. Zelf had hij een dagboek bijgehouden op basis waarvan de rechters konden concluderen dat het moord met voorbedachten rade was, hoewel zijn advocaat dat tevergeefs probeerde te ontkennen. Het vonnis is bewaard gebleven, maar het dagboek is omstreeks 1936 of eerder (bewust?) vernietigd. In het vonnis zijn wel uitgebreide citaten uit het dagboek opgenomen. Behalve een dagboek schreef ds. Barger in zijn studietijd ook gedichten, uitgegeven als "Bloesems en knoppen. Eerstelingspoëzy", bij Jan Leendertz, Amsterdam 1875 (in te zien bij de Koninklijke Bibliotheek op microfiche).

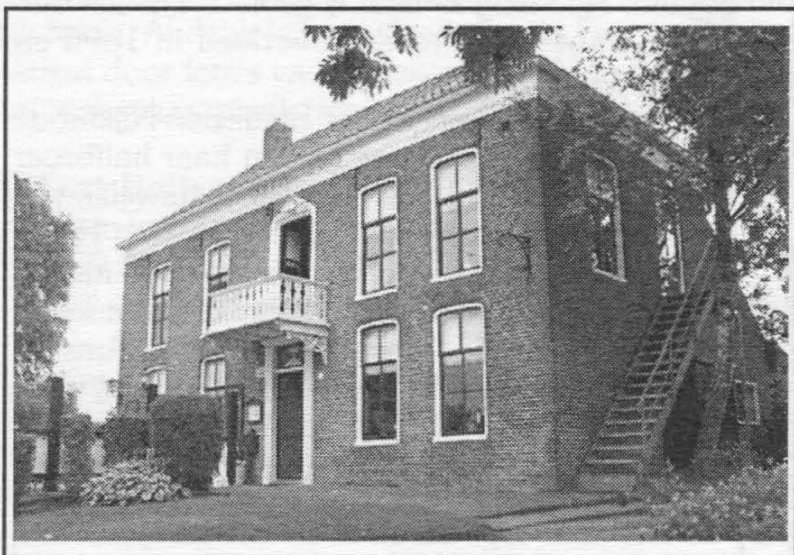
Wie wel in de vergetelheid is geraakt is zijn vrouw Eilke Venema, ook Simon Vuyk vermeldt haar verdere levensloop niet.

Eilke Venema is geboren te Enumatil (gem. Leek) op 19 augustus 1864. Haar ouders waren de hoofdonderwijzer Jan Venema en Doortje Kooij, later onderwijzeres nuttige handwerken op dezelfde school als haar man. Hij was in 1850 de opvolger van zijn vader Andries Martens Venema die in november 1805 benoemd was als onderwijzer. Jan Venema en zijn vrouw gingen in 1892 met pensioen, zodat hij en zijn vader ongeveer 87 jaar achtereen het onderwijs in Enumatil hebben verzorgd.

Andries Martens Venema was daarvoor schoolmeester te Haren (1797?) en Hoogezand. Van hem is ook een "schoolmeestersrapport" bekend dat in 1828 is opgemaakt over de situatie in zijn dorp. In het Groninger Museum wordt een "plak" van hem bewaard met de initialen A.M.V. en het jaartal 1797.

Als hij toen al onderwijzer was, dan was hij 16 of 17 jaar! Zie hiervoor: Naar school in de Ommelanden van Jaap Bottema (1999). Deze plak wordt ook vermeld in Groninger Gedenkwaardigheden van A. Pathuis.

Bij de herdenking van de onafhankelijkheid op 17 november 1863 droeg hij de oranje kokarde die hij in november 1813 ook had gedragen. Het was wel duidelijk aan welke kant hij stond.

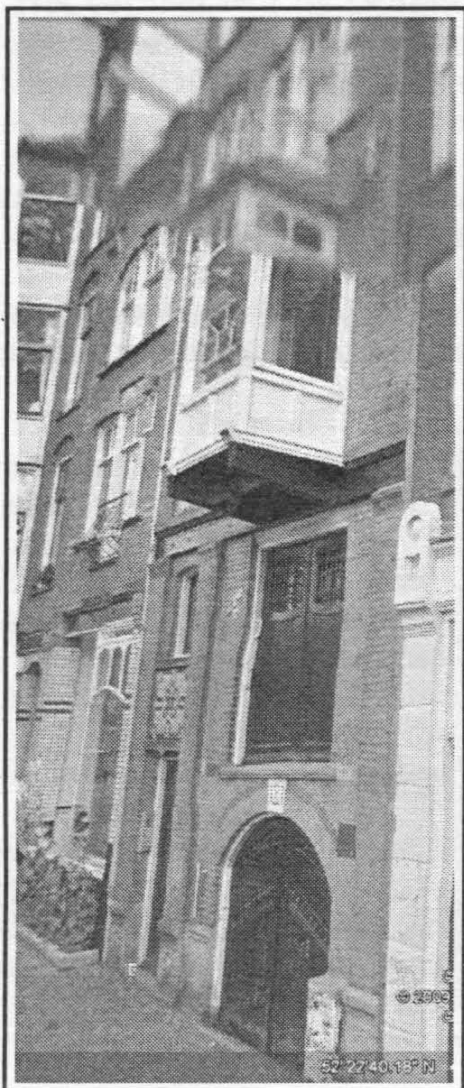

Zijn oudere broer Pieter Martens Venema was eveneens onderwijzer, maar dan in Feerwerd en ook hij schreef een "schoolmeestersrapport". Zijn zoon Markus Frederik Venema werd in 1834 zijn opvolger en ging daarna naar Garnwerd. Zijn dochter Wietske Venema trouwde met Egbert Hammingh, veehouder en uitbater van het bekende Café Hammingh aan het Reitdiep. (foto hiernaast)

Eilke Venema was nog net geen 21 toen ze trouwde met ds. Johan Barger die ruim 10 jaar ouder was dan zij en bij wie zij op catechisatie ging. Johan Barger was geboren in Amsterdam en zijn vader was timmerman. Hij ging studeren in Utrecht en werd Ned. Hervormd predikant in Goudswaard in Zuid-Holland. Hij trouwde in Amsterdam op 10 juli 1879 met Catharina Veregge die al een huwelijk, dat maar vier jaar duurde, achter de rug had. Vermoedelijk door overmatig drankgebruik en mishandeling van zijn vrouw ontstonden er huiselijke problemen en in 1882 ontvluchtte hij zijn huis en legde zijn ambt neer en vertrok naar Amsterdam. De kerkenraadsnotulen van Goudswaard, die door hem zelf werden bijgehouden, maken van de problemen geen melding.

Daarna heeft hij verzocht toch weer predikant te mogen worden, hij was niet geschorst of afgezet, en als hulppredikant ging hij in 1883 naar Lettelbert-Enumatil, waar hij in 1884 gewoon predikant werd.

Op 6 maart 1885 (datum inschrijving vonnis) werd het huwelijk ontbonden. Kort na zijn huwelijk op 16 juli 1885 met Eilke vertrok hij naar Garnwerd, toen een van de best betalende kerkelijke gemeenten in Groningen. Eilke zal in die periode daar zeker haar achternicht Wietske hebben ontmoet en haar man zal wel eens een glaasje (of meer) in het café van Egbert Hammingh hebben gedronken. Ondanks het goede traktement vertrokken ze al in 1888 naar Harlingen, waar hij een van de twee Hervormde predikanten werd.

Na het drama van de moord op Catharina (Cato) Helena Mirande op 6 maart 1894 draaiden de kerkelijke en ambtelijke molens sneller dan wij nu voor mogelijk zouden houden. Al op 19 maart 1894 werd hij uit het ambt gezet en in juli bevestigde het Gerechtshof in hoger beroep het eerdere vonnis op 2 juni 1894 van de rechtbank.

De rechtbank te Leeuwarden sprak op 4 oktober 1894 het echtscheidingsvonnis uit, dat op 16 april 1895 werd ingeschreven. Toen woonde zij in Enumatil waar zij al snel na de moord naar toe zal zijn gegaan. Hoe lang zij daar is gebleven is niet duidelijk, want haar moeder overleed in 1896 en haar vader in 1899.

Vermoedelijk is zij eerst naar Breukelen-Nijenrode gegaan, waar haar broer Jan en haar halfbroer Willem van der Molen uit het eerste huwelijk van haar moeder woonden. Daarna naar Den Haag, want daar trouwde zij op 26 februari 1908 met de weduwnaar Rikent Willem Visser, kaashandelaar en wonend aan de Prinsengracht 181 te Amsterdam. Die vreugde was maar van korte duur, want al op 12 februari 1910 overleed hij. Uit haar beide huwelijken waren geen kinderen geboren en zij bleef alleen achter.

Prinsengracht 181, Amsterdam
(Google Streetview 2009)

Bij haar huwelijken in 1885 en 1908 waren Jan Venema, Willem van der Molen en Willem Barger, haar zwager, getuigen. De relatie met de familie Barger was na het gebeurde in 1894 wel zo goed dat zij haar zwager als getuige had gevraagd. Hij was steenkolenhandelaar in Den Haag, misschien heeft haar verblijf in Den Haag daarmee te maken.

Na het overlijden van haar tweede man is zij gaan "zwerven", eerst naar Den Haag, in 1916 woont ze in Arnhem, vermoedelijk bij haar broer Jan die in september 1943 daar overleed. In december 1942 woonde zij in Doorwerth (Gem. Renkum), in oktober 1943 in Heesum, in november 1943 in Nunspeet en in januari 1944 woonde zij op het adres Nic. Maesstraat 37 huis in Amsterdam, waarschijnlijk bij een tante. Zij overleed op 24 november 1944 in Amsterdam, 80 jaar oud.

In die tijd woonde een iets oudere nicht van haar ook in Amsterdam, zij heette eveneens Eilke en was een dochter van haar oom Harm Venema, getrouwd met Pieter Kraaima.

Zij heeft een moeilijk leven gehad met misschien een enkel hoogtepunt, maar vooral dieptepunten.

Het zal haar ook aangegrepen hebben dat zij op verzoek of bevel van haar man Cato Mirande gevraagd heeft op die 6^e maart bij haar man te komen om definitief een einde te maken aan de relatie, maar dat het de dood van haar naaister zou betekenen kon zij niet vermoeden. Toen zij begreep wat er was gebeurd wilde zij zich verdrinken in de Noorderhaven, maar haar dienstmeisje wist dat te verhinderen.

Waarom zij van 1942 tot 1944 op zoveel adressen heeft gewoond is mij niet bekend, het kan met de oorlogsomstandigheden te maken hebben gehad, maar ook het overlijden van familieleden bij wie ze woonde kan de reden zijn.

De speurtocht naar Eilke Venema was een uitvloeisel van het onderzoek naar deze familie Venema, omdat mijn vrouw afstamt van de eerder genoemde Pieter Martens Venema. Van het een komt het ander en zo ontdekte ik wat een bewogen leven zij heeft gehad.

Een aardige bijzonderheid is dat Pieter Martens Venema het als dorpsonderwijzer nodig vond zijn oudste zoon wat status mee te geven in zijn voornamen. Hij noemde hem Harmannus Coenradus Pieters en de nakomelingen daarvan in Glimmen en Onnen noemden hun zonen net zo en als je een H.C.P. Venema of een andere achternaam met dezelfde voorletters ziet dan is het een nakomeling van deze H.C.P. Ook de voornamen Pieter Marten werden veel gebruikt, voornamelijk in de tak uit Onnen.

Bronnen:

- De website van Alle Groningers
- De website van Tresoar
- Archiefbank Amsterdam voor het Bevolkingsregister en persoonskaart
- Google Streetview
- De Gemeente Ezinge, W. Duinkerken 1977, blz. 163 t/m 167
- Verslag in het Rotterdamsch Nieuwsblad van 25 mei 1894. (KB)
- Verslag rechtszaak: "Het drama te Harlingen", Utrechts Nieuwsblad, 25 mei 1894, p. 3., uitspraak rechtbank: "Het drama te Harlingen", Utrechts Nieuwsblad, 5 juni 1894, p. 3., uitspraak gerechtshof: "Rechtszaken", Utrechts Nieuwsblad, 27 juli 1894, p. 3., berust: "Het drama te Harlingen", Utrechts Nieuwsblad, 1 augustus 1894, p. 3. en overleden: "Gemengde Berichten", Goessche Courant, 5 mei 1900, p. 2.

Literatuur:

- Tj.W.R. de Haan. De euveldaad van B. in het straatlied. In: It Beaken. XV (1953), 9-12. voorts 105-111.

- Dez. Straatmadelieven. Een bundel met oude en nieuwe (...) volksen straatliederen. Utr.-Antwerpen (z.j.), 165-175 en 205 vlg. (Prisma, nr. 235).
- H. van Straten. De dominee en zijn naaister, in: Moordenaarswerk: een kroniek van 120 Nederlandse moordzaken. Amst. 1964 . 51-54. (2e druk 1990, Arbeiders Pers; Johannes Dirk Marinus van Straten).
- G. Spaanderman-Wielinga. Moard yn toga. Boalsert (1969) (Kristlik Fryske folksbibeltheek, 132) [roman].
- T.W. Dekker. C. Nielsen. Kastelen, kerken en kloosters. Kerkgeschiedenis van Harlingen en Midlum. Harlingen 1984. 144 vlg.
- L. Nijgh. De blikken dominee. In: Moord en doodslag: twaalf beroemde Nederlandse moordzaken. Schoorl 1990. 48-57. (Lennart Nijgh).
- E. Sanders. Tararaboemdiee «4 de blikken dominee. De geschiedenis van ons nationale straatlied. Amst. 1997. 32-42, 47.
- Simon Vuyk. De blikken dominee. Leeuwarden 2011 , (Friese Pers Boekerij BV) [thriller].

Gezinsstaten van Andries en Pieter Martens Venema

Hieronder de gezinsstaten van Andries Martens Venema en Pieter Martens Venema en die van hun zonen, genoemd in bovenstaand verhaal.

- I **Andries Martens Venema**, (zn. van *Marten Jans en Hiltje Harms*), ged. Haren 3-9-1780, schoolonderwijzer, Enumatil (huis Nr. 42), overl. Enumatil 1-3-1868; tr. Aduard 30-10-1814 met **Ailke Jans Lameris**, dr. van *Jan Jans Lameris en Maria Klaassens (Nienhuis)*, geb. Aduard 19-11-1786, knoopmaakster bij haar vader, overl. Enumatil 28-2-1866.
Uit dit huwelijk 4 kinderen:
1. **Maria**, geb. Enumatil 9-5-1817, overl. Bedum 3-4-1905, tr. Aduard 6-4-1849 met **Hendrik Vos**, geb. Hoogemeeden, gem. Aduard 5-2-1813, overl. Enumatil 15-4-1889.
 2. **Marten**, geb. Enumatil 22-10-1819, overl. Chicago 1-12-1883, verwer en glazenmaker, tr. Leek 22-7-1848 met **Margje Raidt**, dr. van *Gerrit Jan Raidt en Lutje Woltens Snippe*, geb. Hoogeveen 2-11-1825, overl. in USA.
 3. **Jan**, geb. 21-7-1822, volgt II.
 4. **Harm**, geb. Enumatil 26-11-1828.
- II. **Jan Venema**, geb. Enumatil 21-7-1822, overl. Enumatil 21-4-1899; tr. Grijpskerk 23-5-1857 met **Doortje Kooij**, geb. Aduard 22-5-1823, overl. Enumatil 4-1-1896, dr. van *Jan Eeuwes Kooij en Grietje Jannes Snoek*, eerder weduwe van *Harm Willems van der Molen*.
Uit deze relatie vier kinderen:
1. **Eilke**, geb. Enumatil 19-2-1858, overl. Enumatil 21-6-1862
 2. **Jan**, geb. Enumatil 4-6-1861.
 3. **Eilke**, geb. Enumatil 19-8-1864, overl. Amsterdam 24-11-1944; tr.[1] Leek 16-7-1885, (gesch. 16-4-1895, Rechtbank Leeuwarden, 4-10-1894) met **Johan Barger**, zn. van *Petrus Barger en Johanna Alida te Boekhorst*, geb. Amsterdam 8-12-1853, predikant te Goudswaard (ZH), Lettelbert-Enumatil, Garnwerd en Harlingen, overl. Leeuwarden in de strafgevangenis 2-5-1900; zij tr. [2] Den Haag 26-2-1908 met **Rikent Willem Visser**, geb. Amsterdam 6-6-1855, overl. te Amsterdam 12-2-1910, kaashandelaar te Amsterdam, zoon van *Obbes Meint Visser en Anna Catharina Groenewoudt*.
 4. **Grietje**, geb. Enumatil 30-4-1868.

- I **Pieter Martens Venema**, (zn. van *Marten Jans en Hiltje Harms*), geb. Haren 6-4-1776, ged. Haren 7-4-1776, schoolonderwijzer, overl. Feerwerd 7-4-1834,
Zijn voornamen en die van zijn zoon Harmannus Coenradus Pieters komen tot nu toe in alle generaties van de familie voor en daaraan is meteen een (ver) familielid te herkennen.
Hij was vanaf zijn aanstelling op 9 mei 1801 tot en met zijn overlijden op 7 april 1834 schoolmeester te Feerwerd. Hij deed op 17 oktober 1810 examen en werd toen onderwijzer van de derde rang.
- kerk. huw. [1] Feerwerd 29-5-1808 met **Wietske Freerks Beekhuis**, dr. van *Freerk Willems Beekhuis en Aaltje Berends*, geb. Enumatil, ged. Lettelbert 19-2-1786, overl. Feerwerd 28-1-1818.
- Uit dit huwelijk drie kinderen:
1. **Markus Frederik**, geb. Feerwerd 16-7-1810, volgt II.
 2. **Jakobus Berend**, geb. Feerwerd 13-10-1813.
 3. **Frederica Alagonda**, geb. Feerwerd 1-12-1815, tr. Oldehove 14-1-1842 met **Popke Pieters Snaak**, geb. Oldehove 29-7-1814.
- tr. [2] Ezinge 15-1-1821 met **Grietje Koenes van der Molen**, dr. van *Koene Geerts van der Molen en Hesterdina Alders Hazelhoff*, geb. Feerwerd 19-12-1798, ged. Feerwerd 6-1-1799, overl. Haren 6-1-1875, (Grietje Koenes tr. [2] Haren 8-9-1844 met *Hindrik Wietzes*.)
- Uit dit huwelijk 5 kinderen:
1. **Coenradus Pieters**, geb. Feerwerd 7-6-1821, overl. Feerwerd 2-8-1821.
 2. **Harmannus Coenradus Pieters**, geb. Feerwerd 2-6-1822.
 3. **Hinderikus Wilhelmus Pieters**, geb. Feerwerd 10-8-1825, timmerman, overl. Hoornsedijk (Haren) 24-1-1894, Hij was ongehuwd.
 4. **Allerdina Katharina**, geb. Feerwerd 16-11-1830, overl. Glimmen 22-12-1900; tr. Haren 17-2-1859 met **Jan Thijs Hekman**, zn. van *Derk Hekman en Hinderika Thijs*, geb. Haren 8-10-1834, overl. Glimmen 4-6-1917,
 5. **Pieter Martens**, geb. Feerwerd 10-4-1834.
- II. **Markus Frederik Venema**, geb. Feerwerd 16-7-1810, schoolonderwijzer, Feerwerd en Garnwerd, overl. Garnwerd 17-5-1874, tr. Haren 9-9-1835 met **Hebelina Tonkens**, dr. van *Reindert Tonkens en Trijntje ten Cate*, geb. Groningen 15-10-1810, overl. Groningen 11-1-1883, begr. te Garnwerd.
- In Feerwerd was hij de opvolger van zijn vader als schoolonderwijzer
- Uit dit huwelijk o.a.:
- Wietske**, geb. Feerwerd 12-5-1839, overl. Groningen 4-12-1923; tr. 14-2-1863 met **Egbert Hammingh**, zn. van *Hendrik Hammingh en Albertje Heerema*, geb. Garnwerd 26-10-1837, caféhouder en herbergier, overl. Groningen 19-2-1901.

De laatste brief – Klaas Kornelis Dijkema

Antonia Veldhuis, Veenwouden

N: 25803 **Dijkema** *Klaas Cornelis*
Fils de *Korne Klasmans* de *Sietje*,
né le *25 Janvier 1794*, à *Zandim*,
canton d' *Appingadam*, dép. d' *l'Em. Occidental*,
Conscrit de *1813*,
du dép. d' *l'Em. Occid.* n.° *1*

Entré au service le *25 avril 1813* au *Dépt. de l'Em. Occid.*
de la Conscrite de la Garde Impériale
venu le *avril 1813*, *1802* au *1er Rég. d'Inf.*
passé le
passé le
passé le
Corille 6 Avril 1813

A fait les campagnes des ans *1813* en
Sax.
Blessé à la b. de Dredd
le 27 août 1813; absent dit jours

Klaas Kornelis Dijkema gaat in 1813 dienen in het leger van Napoleon; hij is op 25 april 1813 ingeschreven in het *Registre-matricule* in Frankrijk onder nummer 25803. Zijn beroep is daar tirailleur (schutter) in het 5e regiment, 1e bataljon, 1e compagnie van de Garde Impériale. De geboortedatum in de inschrijving (illustratie links) is niet juist; 25 januari 1794 moet 1783 zijn.

Op 2 mei 1813 schrijft hij een brief naar zijn familie, landbouwers op Randelweer in Eenum in de provincie Groningen. Hij vertelt daarin dat ze op de 27e april in Parijs zijn.

“Zeer geliefde Vader en Moeder, broers en zuster” begint de bovengenoemde brief die Klaas Kornelis Dijkema vanuit Frankrijk schrijft. Het adres waar hij het epistel naartoe stuurt is: ‘Groningen bij

het damsterdiep in de Herberg Loppersum an Kornelis Klasens Diekema tot IJnum in het kanton Loppersum.’ Er staat *sito sito* voort achter, wat zoveel betekent als spoed.

Als de vertaling van de brief juist is – het geschreven exemplaar is zoek – dan gebruikt Klaas weinig leestekens en hoofdletters. Omwille van de leesbaarheid heb ik die toegevoegd. Eigenlijk is de brief één lange zin, de zinnen zijn verbonden met het woord *en*. Ik plaatste hoofdletters en maakte zinnen. Zijn beginzin “Ik ben gezond, hopen(de) hetzelfde van u. Is het anders het zal mijn van groot (leed) wezen” is een zin die ook in andere brieven van soldaten uit die tijd te lezen is. Ook andere briefschrijvers gebruiken weinig leestekens.

Klaas schrijft op zondag 2 mei 1813 dat ze de 26^e april tot Korboa¹ gekomen zijn en daar de nacht in een barak doorbrachten. De 27^e zijn ze door Parijs heen gemarcheerd tot Wensen. Daar hebben ze een nacht in de paardenstal op “de mis” geslapen en de 28^e gingen ze tot Centeni.

Hij vertelt dat het gerucht gaat dat ze naar Duitsland moeten. Hij is daar blij om, want het eten is in Frankrijk "altemaal" duur. De wijn is goedkoop, 3 stuiver voor een fles. Hij moet zijn "geld goed in acht nemen."

Parijs maakte grote indruk op de boerenzoon Klaas. Hij schrijft:

"Den 30 hebben wij naar Parijs geweest om onze geweren te halen en onze sabels. Zo ik nu eens overwagts te huis kwam met mijn volle manderling, dan zou gij mij niet kennen. Parijs is zo'n grote stad, dat er haast geen doorlopen aan is. Wij zijn door een straat gegaan die derde half uur lang is en niet half de stad ten einde was. Met grote verwondering zijn wij de straat door gegaan. Ik kan u het halve niet schrijven, maar als ik bij u kom dan zal ik u meer vertellen."

Klaas wil voorkomen dat zijn broers ook het leger in moeten en hij verlangt naar huis. Hij schrijft

"Zo mijn broers een vrijstelling nodig zijn, dan moet gij mij schrijven, dan zal ik maken dat ik een krijg en sturen het u. Want het is hier zo dat het moet altemaal dienen, zo verzoek ik u dat mij toch vooral ras schrijft, want mijn verlangst is zeer groot hoe het met mijn lieve vader en moeder broers en zuster is. Want ik hoop dat gij deze brief in zulk een goede welstand moogt ontvangen gelijk ik mij tans bevinde. Ik hoop dat ik nog eens weer bij u mag zijn."

Over Frankrijk vertelt hij:

"Het is hier een land dat ik niet gewoon ben. Het volk is altemaal rooms, want daar zijn geen refformeerde kerken bekend en boeken zijn altemaal Frans. Daarom ben ik blijde dat ik een Nederduits boektje hebbe en dat zal ik goed bewaren."

Hij doet het verzoek de brief aan Johannes van Weerden van Ringerda te laten lezen en zegt de brief toch vooral goed op te bergen.

Over het thuisfront wil hij weten:

"Nu verzoek ik u dat gij mij ook schrijft of Doeke nu altijd te huis is en schrijf mij tog vooral wat vool dat de broene heeft; een moervool of een hingst.

Nu hou ik op met schrijven en wensche u veel zegen en schrijft mij tog vooral ras, wa(n)t het zeggen gaat dat gauw naar Duit(s)land moet maseeren".

Hij ondertekent met: "Ik blijf na groetenis uw zoon Klaas Kornelis Dikema".

Klaas zijn moeder Sietje Doekes is in Eenum overleden op 29 april 1825 in huis nr. 11; ze is 70 jaar oud geworden. Ze was landbouwse en echtgenote van landbouwer Kornelis Dijkema. Ze laat drie kinderen na.

Vader Kornelis Klaassens Dijkema is overleden op 16 januari 1827 in Eenum in huis nummer 11; hij werd 68 jaar. In leven was hij landbouwer te Uithuizermeeden, hij is weduwnaar van Sijtje Doeks. Hij laat twee kinderen na.

Tussen het overlijden van Sijtje en Klaas is zoon Willem (Eenum 21 nov. 1826) overleden.

De twee kinderen die in 1827 worden genoemd zijn Martjen en Sebo.

Is zoon Klaas officieel vermist? Is zijn overlijden aan de ouders bekend gemaakt?

Het gezin van **Kornelis Klaassens Dijkema** en **Sietje Doekes**, landbouwers op Randelweer:

1. **Claas Cornelis Dijkema**, ged. Uithuizermeeden 25-1-1783, overleden rond 1812 in de oorlog.

2. **Douke Cornelis Dijkema**, geb. Eenum 8-9-1788, overl. Appingedam 28-7-1824. Hij trouwt 't Zandt 7-9-1815 met **Aafke Cornelis Star**. Aafke is overl. Appingedam 2-7-1824.
3. **Martjen Cornelis Dijkema**, geb. Eenum 19-11-1791, overl. te Eenum 2-10-1861. Ze trouwt 't Zandt 16-2-1812 met **Derk Hinderks Bos**. Derk is overl. te Eenum 15-5-1833.
4. **Willem Cornelis Dijkema**, ged. Eenum 1-2-1795, ongeh. overl. Eenum 21-11-1826.
5. **Sebo Cornelis Dijkema**, ged. Eenum 6-4-1800, landbouwer, overl. Loppersum 9-5-1888. Hij trouwt (1) Loppersum 18-12-1830 met **Jantje Alles Ebels** en trouwt (2) Loppersum 19-4-1834 met **Bouwke Okkes Bronsema**. Jantje is overl. te Wirdum 19-7-1832, Bouwke op 25-4-1874 in Wirdum.

Bij zijn inschrijving in het stamboek (Archief Chateau de Vincennes, Paris) staat geschreven dat Klaas gewond is in de slag bij Dresden op 27 augustus 1813. Vanaf die datum is hij absent. Er staat een notitie: certifie 6 april 1825. Mogelijk is er toen vanuit Nederland informatie over hem ingewonnen.

De Slag bij Dresden was de laatste grote overwinning van Napoleon in Duitsland. Dit gevecht vond plaats op 26 en 27 augustus 1813 aan de rand van Dresden. Voor Klaas was het geen overwinning, hij raakte gewond. Vanaf die datum is hij verdwenen. Deze brief was zijn laatste levensteken.

“De hoop dat gij dese brief in zulk een goede welstand moogt ontvangen” is uitgekomen, de familie heeft de brief gekregen. De hoop van Klaas dat hij weer bij hen zal zijn, komt niet uit.

**Dresden, den 27sten augustus 1813,
ten zes uren des avonds.**

**P. S. Ons verlies is zeer gering; de gevechten van
gister en heden hebben ons niemand van eenig aanzien
gekost.**

Van hem werd nooit meer iets vernomen.

(Illustratie uit de *Leeuwarder Courant*) via www.delpher.nl.

Verantwoording

Een transcriptie van de brief staat op de site www.friezen-onder-napoleon.nl.

Na aanklikken van de ruiters ziet u diverse items. Onder **Brieven** staan enige tientallen exemplaren die door soldaten zijn geschreven. Waar de originele (kopie) brief van Klaas zich bevindt is onbekend.

Met dank aan: Bas Lems, Henk Hartog en Harry Perton voor tips; Johan Taal las het artikel kritisch door en de heer J. Hillenga van het Gemeentearchief Loppersum zocht voor mij naar het schrijven van 1825. Op bovengenoemde website staat, dat een kopie van de brief in het bezit is van de heer P. Datema te Vollenhove. Dit moet zijn: De brief is door de heer Datema overgeschreven.

Er zou dus een vertaal- c.q. overschrijffoutje in kunnen zitten.

Voetnoot

- 1 *Corboa* is mogelijk Courbevoie, *Wensen* is waarschijnlijk Vincennes (beide zijn voorsteden van Parijs), *Centeni* zal Saint Denis zijn.

COPYRIGHT!

Partners in opmaak & repro

zwart/wit laserprints
full color laserprints
zwart/wit kopieën
kleurkopieën
inbinden & afwerken
grootformaat kopie & print
full color posters
lamineren tot A0
faxservice
internet
computeropmaak (DTP)
kantoorartikelen
transferdruk (opdruk op
t-shirts, mokken en andere materialen)
nieuw: 3d printen

gratis haal- en brengservice voor bedrijven en instellingen

Kerklaan 49-51 Groningen, 050-5714666
kerklaan@copyright.nl

Verl. Bremenweg 8 Groningen, 050-3188034
zuidoost@copyright.nl

Kanaalstraat 15a Roden, 050-5016519
roden@copyright.nl

Verl Hereweg 45 Groningen
050-5275555 - helpman@copyright.nl

Nakomelingen Doedo Luyrds en Doedo Luwerts (vervolg)

Als blad inzake Groninger genealogie is het zinvol dat ons blad dient als forum voor genealogische onderzoekers. Die samen proberen om “problemen” op te lossen. En op die manier elkaar te ondersteunen en zo verder te komen in ieders onderzoek.

De redactie kreeg in dat kader van de heer Ton Haring een nadere invulling van punt II 4 op bladzijde 48 van *GroninGEN 2014 nr. 2*.

Edzo Doens is een zoon van Doe Edzens en Haijcke Bartelts. Hij kan dus niet met zijn moeder getrouwd zijn. Dit betekent dat hij alleen met Jantien N is getrouwd.

Centraal in de opstelling van Ton Haring is de akte van 25 september 1620, te vinden in het protocol van Noordbroek (oud rechterlijk archief). De vroegste verwijzing is Oldambster Warfsminuten no. 242, anno 1572.

Doedo Edzes (de vroegste persoon) trouwt ca. 1550 met Haijcke Bartels.

Zij hertrouwt vóór 1572 met Hendrick Lengers, waarvan een dochter Imcke Hendricks, getrouwd met Hommo Tijackens. Deze Hendrick Lengers woont waarschijnlijk in Slochteren.

Doedo Edzes, te Noordbroek, heeft als broer Luwert Edzes, mogelijk te Zuidbroek.

Nu volgt deze opstelling. Haijke Doens (in de oude opstelling), zie II 4 – 3, zou heel goed passen in de nieuwe opstelling onder 1.1.1 en dan als derde kind. Zij zou dan vernoemd zijn naar haar oma Haijke Bartelts.

Parenteel van Edzo

Ton Haring, e-mailadres: harin398@planet.nl

I **Edzo**

Kinderen van Edzo uit onbekende relatie:

- 1 **Doedo Edtzens**, volgt II
- 2 **Luwert Edzers**.

II **Doedo Edtzens**, overl. vóór 12-2-1572; hij trouwde **Haijcke Bartelts**. Haycke trouwde na 1572 met **Hendrick Lengers**.

Oldambster Warfsminuten 242: schelinge [= geschil] tussen voormond en voogden over sal. Doe Edtzens nagel. kinderen vanwege derselver eens ende Luwert Edtzens, Doens voerschr. broeder, anderdeels ...

25 september 1620: verdeling landerijen zal. Doede Edzens en Haijke Bartelts. Er is sprake van Hommo Tiackens moederlose kinderen bij sal. Imke. Verdeeld o.a. een halve heerd van Hendrick Lengers up Imke sin sal. dochter en van Imke van sal. moeder Haijcke.

Kinderen van Doedo en Haycke:

- 1 **Edzo Doedens**, volgt III.1
- 2 **Claeske Doens**.
- 3 **Roelfjen Doens**, volgt III.2
- 4 **Syben Doens**.

Kinderen van Hendrik Lengers en Haycke:

- 1 **Imke Hendricks** (gehuwd ca. 1610 met **Homme Tiackes**)

III.1 **Edzo Doedens**, tr. ca. 1580 met **Frouke Aeysses**.

Kinderen van Edzo en Frouke:

- 1 **Meiske Edsardts**, volgt IV.1
- 2 **Doedo Edsens**.

III.2 **Roelfjen Doens**, dochter van Doedo Edtzens (zie II.1) en Haycka Bartels. Zij trouwde met **Hindrick Coops**.

Kinderen van Roelfjen en Hindrick:

- 1 **Coop Hindricks**, volgt IV.3
- 2 **Meijske Hindricks**, volgt IV.4

IV.1 **Meiske Edsardts**, (1) tr. Noordbroek 20-11-1604 met **Eppo Eltiens**. Eppo is overleden vóór 13-1-1615.

Eppo komt 6 mei 1613 voor in een acte, waarbij zijn broers Ocko en Remmo land scheiden. Hij komt 20 januari 1612 en 25 september 1613 voor als kerkvoogd te Meeden, is nog in leven 18 december 1614, overleed vóór 13 januari 1615 wanneer in appèl van een sententie van de ambtman uitspraak wordt gedaan in het geschil tussen Remme Eltjens voor zich en de kinderen van wijlen Eppe Eltjens enerzijds en Nanno Aeissens c.s., voorstanders over de kinderen van Hayke Menses anderzijds. Met zijn eerste vrouw Alcke komt hij 18 april 1603 voor. Zij overleed kort daarop. Op 18 december 1614 gaan Eppo Eltyens te Meeden ener- en Tyapko Eggens en Waelko Herens anderzijds een overeenkomst aan over de lijftocht van Eppo wegens zijn vrouw Aeltye, volgens testament verleden voor Burgemeesteren en Raad van Groningen d.d. 3 juni 1603. Blijkbaar waren er geen kinderen uit dit huwelijk. Op 20 november 1604 gaat hij huwelijksvoorwaarden aan met Meiske Edsarts, die 1.000 Emders gl. inbrengt. Aan zijn zijde zijn aanwezig Hemmo Menses, oom, en Remmo Elties, broer, aan haar zijde haar ouders Edzo Doens en Frouke, alsmede Hendrick Copes.

Meiske gaat 29 maart 1619 huwelijksvoorwaarden aan met Tiarck Tiarcks, voor wie compareren Luppo Meeckens, stiefvader, en Wyarth Tyarcks, broer, terwijl aan haar zijde aanwezig zijn Doedo Edzens, Remmo Eltiens, Ocko Eltiens, Tammo Luppens en Nanno Aeissens. Op 3 december 1619 vindt de afkoop plaats tussen Meiske en de voorstanders over haar kinderen, te weten Ocko Eltkens, Doedo Edzens en Edzko Rinnoltz, terwijl op dezelfde dag Remmo en Ocko Eltkens, broers van wijlen Eppo, van wiens kinderen zij erfgenamen zijn, aan de moeder bij eventueel vooroverlijden van de kinderen uit de erfenis 600 dlr. toezeggen. Bij verschillende gelegenheden lenen de voorstanders geld uit: 29 oktober 1620 en ook 22 mei 1632, dan aan Meeko Elties en Luppe te Scheemderhamrik; de stiefvader is dan vreemde voogd over de kinderen.

De stiefvader, Tiarck Tiarcks, was een zoon van Tiarck Mellens en Tede Aelrichs. Hij was kerkvoogd te Winschoten (een aantal jaren voordien wordt zijn broer Wyert Tiarcks als zodanig genoemd. Aanvankelijk echter zal hij te Meeden hebben gewoond, mogelijk tot 1636; 3 mei 1636 dragen hij en zijn vrouw aan haar zoon Eltio Eppens een huis met schuur aldaar over.

Tiarck Tiarcks, nog in leven 29 november 1646, stierf vóór 13 april 1648, wanneer zijn weduwe de boedel scheidt met zijn erfgenamen. Zijn zuster Hayke was eerst gehuwd (huw. voorw. Winschoten 18 februari 1611) met Glaes Claesz. (zie voor diens moeder Frouwtet Luwerts (Bunninga)) en vervolgens met Edzo Bonnes.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden in 1611 zijn aan Haycke's zijde aanwezig Remmo Eltiens en Fossa, zuster van Haycke's moeder Tede. Zij waren dochters van Aélrich Wyerts.

De nalatenschap van Eppo Eltiens werd 31 mei 1640 gescheiden dóór zijn kinderen Eltio Eppens (gehuwd met Syben), Syben (gehuwd met Poppo Wigboldi), Bawe (ge-

huwd met Udo Mensens) en Thede, dan nog onmondig voor wie Ocko Eltiens, voormond, en Doede Edzens, sibbevoogd, optreden.

Hun moeder, Meiske Edzes, stierf in oktober 1652 en werd te Meeden begraven onder een zerk, waarop twee wapens:

rechts: drie lelies;

links: gedeeld: I. linksgeschuind, II. een leeuw.

Meiske (2) tr. Meeden 29-3-1619 met **Tyarck Tyarcks**, zn. van *Tyarck Mellens* en *Thede Aeldricks* en is overleden 8-12-1647.

Kinderen van Meiske en Eppo:

- 1 **Bawe Eppens**, volgt V.1.
- 2 **Eltio Eppens**, overl. na 16-11-1663.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden zijn aan haar kant aanwezig haar stiefvader en moeder, Ocko Eltyes, voormond, Doedo Etzes, sibbevoogd, Wyarth Tyarcks en Poppo Hommes Wigboldi.

Op 16 november 1663 scheiden zijlvest Eltio Eppens ener- en a) Peter Foeldriks, voorts Poppo Wigboldi, Epko Nantkes en Nanno Edzkens, voorstanders over Eltio's kinderen, b) Yke Elties, c) Hayko Elties, d) Eppo Elties en e) Frerick Elties, en tenslotte f) Tammo Jans en Ockyen Elties anderzijds de boedel van Syben Frericks in zes delen, in de volgorde a tot en met f. Aan de vader wordt vooruit, wegens zijn vooroverleden zoon Remmo Elties, levenslang het gebruik van een stuk land toegestaan.

In margine is aangetekend, dat de desbetreffende verzegelingen 22 augustus 1665 door Tammo Broijels zijn ontvangen

- 3 **Syben Eppens**, volgt V.2.
- 4 **Thede Eppens**, volgt V.3.

IV.2 **Doedo Edsens**, zoon van Edzo Doedens (zie III.1) en Frouke Aeysses. Hij trouwde met **Jantyn**.

Kinderen van Doedo en Jantyn:

- 1 **Edsardus Edsens**, ged. Noordbroek 20-2-1625.
- 2 **Frederica Edsens**, ged. Noordbroek 23-11-1627.
- 3 **Baucke (Bawe) Doedes**, ged. Noordbroek 6-6-1630.
- 4 **Warmelt Edsens**, ged. Noordbroek 14-4-1633.
- 5 **Aeijsa Edsens**, ged. Noordbroek 21-2-1636.

IV.3 **Coop Hindricks**, zoon van Hindrick Coops en Roelfjen Doens (zie III.2). Coop

(1) tr. Noordbroek 11-11-1622 met **Ilben Remkes**, dochter van *Rempko Sypkens* en *Grete Hiltiens*. Hij (2) tr. 31-1-1633 met **Martien Hermens**, dr. van *Harmen Geerdes* en *Aelke Aeldricks*.

Kinderen van Coop en Martien:

- 1 **Hindrik Coops**.
- 2 **Harmen Coops**, ged. Noordbroek 21-12-1645.
- 3 **Edzo Coops**, ged. Noordbroek 19-1-1651.

IV.4 **Meijske Hindricks**, dochter van Hindrick Coops en Roelfjen Doens (zie III.2).

Zij (1) tr. Noordbroek 22-3-1616 met **Ilbert Ebens** en (2) tr. Noordbroek 18-9-1631 met **Claes Tijapkens**.

Kinderen van Meijske en Ilbert:

- 1 **Eebe Ilberts**, ged. Noordbroek 27-8-1626.
- 2 **Hinrick Ilberts**, ged. Noordbroek 29-11-1629.

Kind van Meijske en Claes:

3 **Roelfke Claesens**, ged. Noordbroek 3-11-1633.

V.1 **Bawe Eppens**, dochter van Eppo Eltiens en Meiske Edsardts (zie IV.1). Bawe is overleden vóór 1657.

Zij (1) tr. Meeden 14-4-1635 met **Udo Menses**.

Zij (2) tr. Meeden 5-6-1649 met **Tiaert Ubbes**. Tiaert is overleden na 1659.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden in 1635 treden dezelfde dedigslieden op als bij haar zuster Syben. Voor Udo Menses zijn Haycko Gerhardi en Yde als stiefvader en moeder aanwezig.

Uit haar tweede huwelijk, waarvoor 5 juni 1649 huwelijksvoorwaarden werden aangegaan, werden twee kinderen geboren, Ubbe en Udo, over wie Eltio Eppens voormond werd. Als zodanig maakt hij 23 oktober 1659 een afhandeling met Tiaert Ubbes en zijn tweede vrouw Doetien Nomnes. Laatstgenoemde was een dochter van Nomno Eppens, die in 1618 een oom Ocko Eltiens heeft.

V.2 **Syben Eppens**, dr. van Eppo Eltiens en Meiske Edsardts (zie IV.1). Zij tr. Meeden 11-12-1632 met **Poppo Wibbes**, zn. van ds. *Wigboldus Homeri* en *Assa Eltekens*. Poppo is overleden vóór 30-4-1677.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden ontvangt zij 2.000 Emd. en van haar moeder de toezegging dat zij en haar zusters met hun broer Eltio gelijk in haar goed zullen delen. Dedigslieden aan haar zijde zijn Tiarck Tiarcks, stiefvader, Meiske, moeder, Ocko Eltiens, Doedo Edsens en Wiardt Tiarcks, ooms, en Eltio Eppens, broer.

V.3 **Thede Eppens**, dochter van Eppo Eltiens en Meiske Edsardts (zie IV.1). Zij (1) tr. Winschoten 23-9-1640 met **Ubbo Wypkens**, zn. van *Wypko Hittiens* en *Stijntien Memmens*. Ubbo is overleden vóór 13-1-1647.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden in 1640 zijn aan zijn zijde aanwezig Wypko Hittiens vader, Hitto Wipkes, broer, Dr. Tammo Harquens, zwager, Theodorus Eyssonius, Wyarth Popkens en Aylcke Eppes, ooms, en aan haar zijde Tiarck Tiarcks, stiefvader, Eltio Eppens, broer, Poppo Wigboldi en Udo Mentzes, zwagers, Dodo Etzes, Ocko Eltyes en Wyarth Tyarcks, ooms.

Het huwelijk was kinderloos.

Op 13 januari 1647 maakt Thede een scheiding met de erfgenamen van haar man.

Bij het aangaan van huwelijksvoorwaarden in 1647 zijn aan zijn zijde aanwezig Dr. Homerus Haickens, voormond, Wirtio Matthiae, sibbevoogd, Temmo Cornelis, vreemde voogd, Hayo Epkenius, en Nantko Aeilckens, broer, Hemmechien Ipens weduwe (tekent: Haeickens), moei, en aan haar zijde Tiarck Tiarcks en Meiske, stiefvader en moeder, Eltio Eppens, broer, Poppo Wigboldi en Syben, en Ude Menses en Bawe, zwagers en zusters, Doedo Edses, oom, Luppo Tonckers en Haeycke, oom en moei.

Epko's moeder Sybel Matthiae was een zuster van Wirtio Matthiae, gehuwd met Syben Remmes

Thede (2) tr. Winschoten 11-9-1647 met **Epko Nantkes**, zn. van *Aeilcko Epkes* en *Sybel Matthiae*.

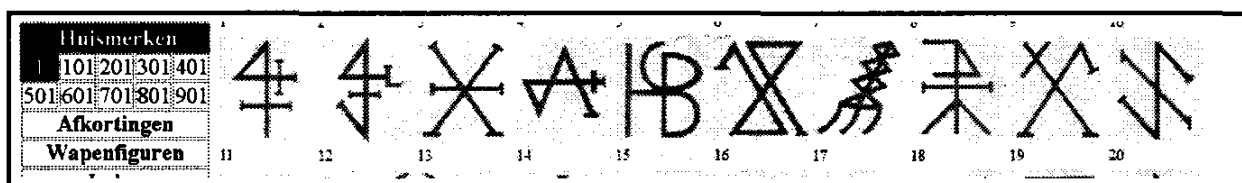
Alle@@@ digit@@@ (drie-en-veertig)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Op de site van de Groninger Archieven (www.groningerarchieven.nl) kunt u, zoals ik al eens schreef, diverse (scans van) afbeeldingen bekijken. Invullen van het woord **scan** in het zoekscherm geeft ruim 100 treffers. De woorden 'scans bevolkingsregister' geeft als eerst gevonden toegang 1366, het **Gemeentebestuur van Groningen, 1816-1916**. Hier kunt u afbeeldingen van het bevolkingsregister van stad Groningen bekijken. Aanklikken **Meer** en **Archiefvormer(s)**, dan intikken **scans**. Om direct bij het juiste jaar en bladzijde te komen moet u op het archief op de computer nog even zoeken in de **Index Bevolkingsregister** en die gegevens exact overnemen. Het is de bedoeling dat ook de kaartjes online komen; er wordt aan gewerkt.

Van Mathieu Hendrix kreeg ik de tip www.redmeralma.nl, waarop de complete inhoud van het in 1977 uitgegeven boek *Groninger Gedenkwaardigheden* van A. Pathuis staat, met alle teksten, wapens en huismerken in de provincie Groningen tot 1814. Via de menuknop **Grafschriften** komt u bij de verschillende onderdelen van het boek. Alle beschreven wapens in de bijlage (onder de knop **Wapens**) zijn als plaatje toegevoegd. Het is de bedoeling om naast het volledige boek ook de nieuwe vondsten, aanvullingen en verbeteringen op te nemen die na het verschijnen van het boek aan het licht zijn gekomen. Ook moeten op termijn afbeeldingen toegevoegd worden. Uiteraard zijn alle aanvullingen en verbeteringen (tot 1814!) e.d. die u vond, welkom onder redmer.alma@hetnet.nl. (Illustratie: Huismerken).

Vergeet u bij al dit digit@le moois dat internet u biedt niet ook eens een boek te raadplegen. Recent las ik (tip Henk Hartog) het boek *Seer teder beminde heer vader en vrouw moeder!*, brieven die de telgen Fockens uit de Oost (Batavia) aan hun ouders in Groningen stuurden. Een keur van roddels en genealogische gegevens passeren de revue. Omdat ook mijn Groningse familie Lijphart onderwerp van gesprek bleek te zijn geweest, kon ik enige verdwenen personen aanvullen. Ik was ze in Zwolle kwijtgeraakt. Ik weet nu dat ma trouwt met een broodbakker die haar geld erdoor jaagt en dat de dochter 15 jaar spinhuis krijgt voor overspel en hoerij.

Nog meer boeken, maar dan digitaal, vindt u op www.books.google.nl na het intikken van de woorden **nederlandsche jaerboeken**. U krijgt dan onder andere de boekenreeks *Nederlandsche jaerboeken inhoudende een Verhael van de merkwaerdigste geschiedenissen, die dagelyks voorvallen binnen den omtrek der vereenigde provintien*.

Wilt u een specifiek jaar, dan dit er even achter zetten. Onder de URL staat **Meer edities**, aanklikken geeft alle gedigitaliseerde exemplaren. De boeken lopen van 1747 tot 1766, daarna hebben ze de naam *Nieuwe Nederlandsche jaerboeken of vervolg* enz. Er is een apart register (boek) over de periode 1747-1766, over latere jaren vond ik dat niet. Aan bod komen: plaatselijk nieuws, namen van mensen die weigerden belasting te betalen, conflicten, beschrijvingen van inpolderingen, brand(stichting), het

weer, misdaden, benoemingen, heel veel personen enz. Veel informatie over de gewone man/vrouw, uit alle delen van Nederland, gerangschikt per maand. In de marge staat het onderwerp.

Greetje Hermse (Heikens) vindt het leuk dat ik haar website noem. Ze vindt de genealogische gegevens op internet op betrouwbare sites zoals allegroningers.nl, tresoar.nl, drenlias.nl en graftombe.nl. Gegevens van particuliere sites worden gecontroleerd. Voor nader onderzoek gaat ze naar de Groninger Archieven. Onder **Artikelen** staat **Varia** en de namen (met doorlinken) naar de voorouders van Greet en echtgenoot Jan. Verder **Familiealbum**, **Ansichten**, **Gezocht** en **Contact**. De chiquere families zijn niet allemaal voorouders, vanwege de interesse in geschiedenis is Greet die gaan uitzoeken. Het adres: www.greetsgenealogie.nl.

Enige jaren terug schreef ik de folder *Allemaal digitaal - internet en de genealoog*. Deze (gratis) folder (8 A4-tjes) voor digitaal onderzoek, die in de folderwand van de Groninger Archieven staat, wordt regelmatig door mij herzien. Sites zijn sinds de laatste uitgave vervallen, de lay-out werd omgegooid en adressen veranderd. In oktober vindt u weer de nieuwste versie op het archief.

Vaak kunt u bij een nieuw onderzoek wel wat hulp gebruiken. De Groninger Archieven schreven daarom enige jaren geleden een *Onderzoeksgids*, die op de site www.groningerarchieven.nl gratis te downloaden is via **Onderzoek**, **Hulp bij onderzoek**, **Onderzoeksgidsen**. Er is/komt binnenkort een herziene uitgave. De gids is verdeeld in **Familie**, **Schepen en schippers**, **Panden**, **Boerderijen** en **Militairen**. De handleiding gaat in op Persoonsgegevens, memorie van successie, notarieële akten, boedelinventarissen en kadastrale gegevens. Hoewel het boekwerkje is geschreven voor onderzoek in Groningen, zal erg veel info ook nuttig zijn bij onderzoek elders in den lande. Hij ligt in papieren vorm ook op het Archief.

<p>ARMENKOLONIËN Zoek een persoon in de Kolonie van Vrijwilligheid of Veenhuizen/Ommerschans</p>	<p>NA 1800 Zoek een persoon in de burgerlijke stand, bevestigingsregisters en andere documenten</p>	<p>LET OP! Dit is de nieuwste versie van de nieuwe Drents Archief met de Drentse stand en bevestigingsregisters van heel Drenthe. Voor de eerste keer is er een overzicht op de hele Drenthe. Dit maakt het zoeken veel eenvoudiger en beschikbaar op de nieuwe Drenlias</p>
<p>1600-1800 Zoek een persoon in de kerkregisters of belastingregisters in deze periode</p>	<p>VOOR 1600 Zoek een persoon in borchrekeningen voor 1600 op www.drenlias.nl</p>	<p>AGENDA DRENTS ARCHIEF</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al onze activiteiten in een oogopslag <p>NIEUWS DRENTS ARCHIEF</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nietrookposters en ansichtkaarten nu te koop • Drentse ArchitectuurPrijz • Kadastergegevens digitaal beschikbaar • Top 10 archiefstukken 2013 • Vrijwilligers digitalisering kaarten gereageerd

Het archief van Drenthe heeft zijn website vernieuwd, evenals het Historisch Centrum in Leeuwarden (HCL, historischcentrumleeuwarden.nl) dit heeft gedaan. Beide websites openen met gekleurde blokken. Drenthe houdt het oude adres (www.drenlias.nl) en heeft: Armenkoloniën, na 1800, 1600-1899 en voor 1600. Nieuw op de site zijn de

Bevolkingsregisters van 1850-1938. Gaandeweg worden er meer bestanden toegevoegd, zoals de scans van de kerkregisters en die van de grondschattingen. Regelmatig op de website kijken is dus een "must".

Het HCL toont onder andere **Archieven, Beeldbank, Bibliotheek, Bouwtekeningen, Film en geluid, Genealogie, Kranten en periodieken** en **Raadsverslagen**. Verder op de startpagina nieuws, exposities, monumenten, stadswandelingen enz.

Beide sites zijn goed voor uren zoekplezier.

Wilt u meer (landelijke) websites zien, dan kan dat op www.ngv.nl in de *Column Webdigit@@!*. Doet u dat al wel regelmatig, dan zou ik het leuk vinden als u me een (paar) site(s) zou noemen die u leuk/interessant vindt en die u vaak bekijkt. Voor *Allem@@! Digit@@!* stel ik dat trouwens ook op prijs. Evenals tips voor websites. Stuur ze! Lees ze! Surf ze!

Knipseldienst

Mies Becker

Afgelopen zaterdag [5 juli, red.] ben in naar Weesp geweest om dozen te brengen. Het is altijd leuk om daar te zijn.

Ik had een gesprek met mevr. Wil Harkema - van der Horst en in dat gesprek kwam naar voren dat het digitale tijdperk zozeer zijn intrede heeft gedaan, dat het knippen van advertenties niet meer nodig is, omdat ze op internet te vinden zijn bij bijv. *Menselinq*. (Sommigen misschien blij, anderen verdrietig?)

Er zijn bladen die niet op internet te vinden zijn; dat betreft het *Bokkeblad* uit Schildwolde, krantje *Groot Groningen*, en *Dorpsklanken* uit Paterswolde. Wie deze knipt wil ik vragen om hier nog een tijdje mee door te gaan.

Wel hebben zij mensen nodig voor het digitaliseren van knipsels die vóór 2006 op de NGV-site zijn te zoeken. Zij hebben mij gevraagd of ik nog mensen ken die dit werk willen doen. Dit werk kan thuis gebeuren. Wie wil, mag zich bij mij aanmelden.

Ik wil iedereen namens de NGV zeer bedanken voor het trouw insturen van de advertenties. Het is veel en belangrijk werk geweest. Het heeft voor veel mensen een oplossing gebracht in hun zoektocht. Oudere mensen die niet goed zijn met computers zijn nog steeds in Weesp te vinden. Het zijn de vernieuwingen in de moderne tijd, en daar hebben wij onderhand ook weer veel voordeel van.

Ik wil iedereen nogmaals **hartelijk bedanken voor het vele werk dat jullie hebben verricht!!**

De hieronder staande mededeling van de gemeente Hoogezand-Sappemeer verscheen op 20 juni 2012 in de plaatselijke bladen *HS-krant* en *De Regiokrant*. De bestemming mag dan onbekend zijn, van één van de personen was in ieder geval de geboortedatum al zo'n drie maanden voor de geboorte bekend! Of niet ...?

Vertrokken naar onbekende bestemming

Bekendmaking van beslissing tot ambtshalve opneming van gegevens op grond van Artikel 83 Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens

Uit onderzoek van de afdeling Publiekszaken is gebleken dat onderstaande personen niet meer wonen op het adres waar zij volgens de gemeentelijke basisadministratie staan ingeschreven. Het college heeft besloten de bijhouding van de persoonslijsten van deze personen op te schorten. Dit betekent dat de personen daarvoor formeel niet meer op dat adres staan ingeschreven.

Voorletters en geslachtsnaam	Geboortedatum	Datum besluit
[faded]	[faded]	11 juni 2012
[faded]	[faded]	11 juni 2012
[faded]	13 september 2012	11 juni 2012

Vermiste militairen uit de gemeente Termunten

Henk Hartog

Ten gevolge den inhoud van Uwer Excellenties missive d.d. 12 Julij II. N° 26 neem ik de vrijheid Uwe Excellentie te kennen te geven dat de nabestaanden van de volgende vermiste militairen zich in de volstreckte noodzakelijkheid bevinden derzelver lot zoo mogelijk te moeten weten en uit dien hoofde zich bij mij hebben vervoegd, waarom ik de vrijheid neme mij hierover aan Uwe Excellentie ter aanvraag bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te adresseren.

Deze Militairen zijn en is mij daar bij de volgende bijzonderheden opgegeven:

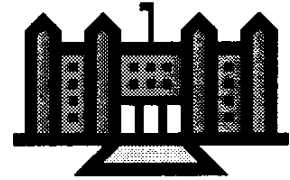
Harm Koenes of **Harm Koenes Bisschop**, remplaçant voor **Eppen Willems**, getrokken N° 10 Kanton Jemgum, deuge [??] le 15 Octobr. 1811 incorporé dans le 14e regiment de curassiers le 21e Xbre suivanbt, inscrit au Registre Matricule du Corps sous le N° 1020.

Ebel Pieters Kugel conscrit van 1790, Arrondissement Winschoten Commune Beerta, heeft eerst geremplaceerd geweest door **Kasper Joseph Prins**, doch heeft naderhand zelf moeten uittrekken, is in Augustus 1813 te Ments geweest onder het 100ste Regiment 2^e Batt, 2^e Komp. Grenadiers en moet in Dresden krijgsgevangen gemaakt zijn.

Mense Fokkes Kroon als nommerverwisselaar met **Klaas Derks Looijnga** conscrit van de ligting van 1813 Klasse 1792 hebbende getrokken N° 21 Arrondissement Winschoten onder het 122^e Regmt. Infanterie 2^e Bataillon 2^e Komp. hebbende in Ments in guarnisoen gelegen in 1814.

Bron:

Gr. Arch. toegang 800, inv.nr. 1332, aktenr. 41 d.d. 10/14-12-1827; bericht van de burgemeester van de gemeente Termunten aan de gouverneur van Groningen.

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel.
050-5992000; www.groningerarchieven.nl

Aanwinsten genealogieën etc. in de bibliotheek (toegang 1957)

28707 **Delger**. *Het geslacht Delger*, door E.H. Delger, eigen uitgave, 2012; 13 pag. Bevat de kwartierstaat van Eildert Hendrik Delger (geb. 1943) en volgt voornamelijk (uitgebreid) de Delger-lijn.

28712 **Fockens**. *Seer teder beminde Heer Vader en Vrouw Moeder! Brieven van de Groninger familie Fockens in de Oost, 1748-1783*, uitgegeven door G.J. Schutte, uitgeverij Verloren te Hilversum, 2014; 442 pag. Met lit. en bronnenopgave, en register. Zes leden van het Groningse gezin Fockens trokken in de loop van de 18^e eeuw naar de Oost: vader mr. Nathan Fockens, drie zoons en twee dochters. De vader ging binnen een jaar weer terug, maar drie zoons, en later ook twee dochters bleven er. Deze uitgave bevat de brieven die de kinderen Fockens in de periode 1748-1783 aan hun ouders in Groningen schreven. Naast de brieven (vanaf pag. 118), op de pagina's 93-117 korte genealogische gegevens van familieleden en vrienden van de familie Fockens: Van Aelst, Cranssen, Entrup, Fockens, Gruys, Van Iddekinge, Lohman, De Mepsche, Meurs, Swartte, Upmeijer, Verrucius. In de brieven wordt ook van vele andere Groninger families verhaald.

28755 **Luurs**. *Parenteel van Hinrich Betten Luurs*, samengesteld door Henk Suiveer; eigen uitgave, 2014; 24 pag., ill., portr.; met reg. Hinrich Betten Lührs / Luirs / Luurs is ca. 1765 in Eitsingh in Oost-Friesland geboren en in 1827 te Grijpskerk overleden; hij trouwde ca. 1785 met Tätje Hinrichs / Tetje Hindriks Zwart.

28715 **van Naerden**. *De nazaten van Marten van Naerden en Petronella Gijsbrechtsdr. van Zuylen: het verband met Donia, Frankena, Goslinga, Hottinga, Roorda en Wijffering*, samenstelling en redactie Frans van Heijningen; eigen uitgave, 2014; 54 pag..

Met verwijzingen naar de provincie Groningen, met name de familie Wijffering / Wifringhe in de 16^e en begin 17^e eeuw. - Met lit. en bronnenopg., reg.

28641 **Neerings**. *Genealogie van het geslacht Neerings, 1670-2014*, door Th. A. Neerings, met medewerking van A.J.W.J. Berkemeijer ... et al; 4^e herziene druk (eerste druk 1999); eigen uitgave, 2014; 201 pag. : ill. ; 30 cm. Met index.

28754 **Walthaus**. *Kwartierstaat van Amber Serena Walthaus*, samengesteld door Henk Suiveer; eigen uitgave, 2012; ca. 450 pag.; ill., portr.; met reg.

Amber Walthaus is in 2000 geb. te Groningen. Groninger namen in deze kwartierstaat: Walthaus, Suiveer 3, Luurs 7, Kolk 15, Scholte 17, Van Wijk 25, Soenveld 29, Meyer 31, Rottinghuis 35, Koopman 57, Bierling 59, Puister 61, Brul 63.

28774 **Doopsgezinden**. *Huwelijk en vermogen: een (rechts)historische case study naar de verzorging van de langstlevende echtgenoot in de stad Groningen onder doopsgezinden (1699-1809)*, door M.R. Kremer, 671 pag. : ill., tab. + CD-Rom. Proefschrift Universiteit van Amsterdam. - Met lit. en bronnenopgave, met register en bijlagen.

Bijlage 1 t/m 12 staan in het boek op pag. 503 t/m 568.

De bijlagen 13 t/m 28 staan op de CD-Rom.

28719 **Farmsum**. *De grafzerken van Farmsum: spiegel van een heerlijkheid*, door Redmer Alma. uitg. van de Protestantse Gemeente te Delfzijl, 2013; 80 pag., ill., plattegrond.

Uitgegeven ter gelegenheid van Open Monumentendag 2013.

Met hoofdstuk over de afstamming van de familie Ripperda, pag. 13-20.

Rondleidingenweek 10 t/m 14 november

Heeft u altijd al eens willen weten hoe oude stukken worden bewaard, wat we allemaal bewaren over de geschiedenis van Groningen? Dan nodigen de Groninger Archieven u graag uit om bij hen te komen kijken. Zij vertellen u over hun werk en nemen u mee naar de depots. Daar vertellen zij u verhalen aan de hand van bijzondere stukken uit hun collectie. Voor groepen worden extra stukken klaargelegd.

Meer informatie over deze activiteiten vindt u op:
www.groningerarchieven.nl/agenda/date/2014-11-10.

Nieuwe boeken Verschenen of nog te verschijnen

Klaas Niemeijer, kenjniemeijer@planet.nl

Vlak voordat ik met vakantie ging heb ik de boekenstal in de hal van de Groninger Archieven bekeken op nieuwe uitgaven. Nu, het aanbod viel niet tegen. Maar liefst 11 nieuwe boeken! Voor mij in ieder geval nieuw, ook al waren er twee boeken van respectievelijk 2004 en 2012 bij. Voor zover de boeken niet meer in de stal aanwezig zijn, kunnen ze worden verkregen bij de boekhandel Godert Walter in de Oude Ebbingestraat in Groningen.

De Drentsche Aa – Portret van een Monumentaal Landschap, Maarten Westmaas, uitgeverij Waanders, Zwolle 2014, 204 bladzijden, ISBN 978-94-91196-84-3, rijk geïllustreerd, in kleur, € 25,00. Een schitterend boek, echt genieten van de prachtige foto's. Al denk je het gebied van de Drentse Aa goed te kennen, regelmatig word je verrast door foto's van onbekende plekjes. Eén nadeel: een nogal lastig formaat voor de boekenkast/plank. Maar dat schijnt inherent te zijn aan dit soort fotoboeken.

Egbert Reitsma architect 1892-1976 – Meester in baksteen, Kees van der Ploeg en foto's van Teo Krijgsman, uitgegeven door Noordboek, 2014, 160 bladzijden, € 25,00 ISBN 978-90-33008450, rijk geïllustreerd, in kleur. Een schitterend boek over de vele gebouwen ontworpen door deze veelzijdige architect. Van harte aanbevolen.

En dan in hun geheel – De vondsten uit de opgravingen in de wierde Ezinge, onder redactie van Annet Nieuwhof, uitgegeven door de Vereniging voor Terpenonderzoek 2014, 254 bladzijden, ISBN 978-90-811714-6-5, geïllustreerd met zwart-wit foto's en tekeningen, € 25,00. Zoals de titel suggereert, eindelijk een volledig verslag en beschrijving van de in de dertiger jaren van de vorige eeuw gedane opgraving van de wierde in Ezinge. Zonder meer een aanrader voor een ieder die interesse op dit gebied heeft, voor een minder geïnteresseerde is het boek wat te gedetailleerd.

Erf aan de A – Ter Borg, de Ter Borgen en de J. en A. ter Borg Stichting, Roelf Pinxterhuis, Uitgeverij Noordboek 2012, ISBN 978-90-330-0342-4, 151 bladzijden, geïllustreerd, € 19,95. De kinderloos overleden Jurgen en Aike ter Borg uit de ten zuiden van Sellingen gelegen buurtschap Ter Borg hadden testamentair bepaald dat na hun overlijden de zorg voor hun bezittingen, boerderijen, landbouwgronden en natuurgebieden moest worden voortgezet volgens door hen aangegeven uitgangspunten door een in leven te roepen stichting. Een interessant boek over een minder bekend deel van Westerwolde. Die laatste woorden van voorgaande zin gelden in ieder geval voor mij.

Het boerenerf in Groningen-1800-2000, Tineke Scholtens, uitgave Van Gorcum, Assen 2004, 318 bladzijden, rijk geïllustreerd, deels in kleur, ISBN 978-90-232-4089-8, € 28,50. Dit deel 28 van de Groninger Historische Reeks trof ik aan in de boekenkraam van de Groninger Archieven. Alhoewel dit boek al zo'n tien jaar geleden verschenen moet zijn, was het zover ik weet nooit genoemd in de boekenrubriek van ons verenigingsorgaan.

Het Brug Borg Boek – Geschiedenis van de Groningse wijken Oosterhoogbrug en Ulgersmaborg, Willem Pauwelussen, uitgeverij Leander 2014, 160 blz., ISBN 978-94-91181-02-03, geïllustreerd deels in kleur, € 14,95.

Het verhaal van de Groninger Kerken & Van Waterspuwer tot Hondenslager, verbeeld door Sytse van der Zee, uitgegeven door de Stichting Oude Groninger Kerken 2014, 175 blz., ISBN 978-90-5048-148-9, rijk geïllustreerd, deels in kleur, € 15,00. Dit leerboek is uitgegeven t.g.v. het 45-jarig bestaan van de Stichting Oude Groninger Kerken.

Onderweg I –Wegvervoer in heden en verleden in Noord-Nederland, Wilto H. Eekhof, uitgeverij Knoop, Haren 2014, 120 bladzijden, ISBN 978-90-6148-096-9, geïllustreerd veel in kleur, € 32,50. In dit boek komen 19 autotransportondernemingen uit Noord-Nederland aan bod.

Paradijs in de stad – Honderd jaar Vereniging Volkstuinen Tuinwijk, diverse auteurs, uitgeverij WBU 2013, Groningen 143 bladzijden, ISBN 978 94 91585-01-2, rijk geïllustreerd met een DVD, deels in kleur, € 29,95.

Scheepswerf Gebroeders van Diepen – meer dan een eeuw scheepsbouw aan het Winschoterdiep, Marlies Schipperijn en Albert Buursma, uitgegeven door B.V. Van Diepen's Scheepsbouw- en Beheersmaatschappij 2014, 208 blz., ISBN 978-90-9028330-2, geïllustreerd, deels in kleur, € 27,50. In december 1998 verscheen het boek "Dwars in het Winschoterdiep" over de scheepswerf Pattje en nu dus het boek over de scheepswerf van de buurman.

Tussen meeuw en leeuw – het verhaal van Garnwerd en de Garnwerders, diverse auteurs, uitgegeven door de Stichting Boekeniers te Garnwerd, Garnwerd 2014, 160 bladzijden, ISBN 978-90-57861-35-2, rijk geïllustreerd, deels in kleur, € 27,50. Dit soort boeken verschijnt meestal in een kleine oplage, waardoor de prijs wat aan de hoge kant is. Maar het is zeker voor een (oud)-Garnwerder zeer de moeite waard. Prettig geschreven en gelardeerd met tal van anekdotes.

Veenkoloniale Volksalmanak nr. 26 van 2014, diverse auteurs, uitgegeven door het Veenkoloniaal Museum 2014, 208 bladzijden, ISBN 978-90-73777-38-5, geïllustreerd, € 12,50. In 17 rubrieken komen allerlei historische aspecten uit de Veenkoloniën aan de orde. Een bijzonder informatieve almanak, met zoals gebruikelijk een zeer aantrekkelijke prijs/kwaliteitverhouding.

Westerwolde – over landschap en de dorpen, Edward Houting, Klaas Roelof de Poel en Hans Vrijer, uitgeverij Noordboek en de Werkgroep Brinken, 223 blz., ISBN 978-90-330-0931-0, rijk geïllustreerd, deels in kleur, € 19,50. Terecht een tweede druk van dit prachtboek.

Yesse door de eeuwen heen, A.M.E. Bos, uitgeverijen Boomker en Knoop. Haren 2014, 64 bladzijden, ISBN 978-90-6148-466-0, fraai geïllustreerd, hoofdzakelijk in kleur, € 12,50. Dit deel 20 van de Harener Historische Reeks werd op 29 augustus in Essen gepresenteerd. Het boek behandelt de geschiedenis van het klooster van Yesse in ruime zin en is dan ook een rijke uitbreiding van het Miniatuurtje: “Het klooster Yesse te Essen” (2002) uit de Harener Historische Reeks, dat drie drukken beleefde en inmiddels niet meer verkrijgbaar is. Het boek is meer dan een uitbreiding van het Miniatuurtje, vlot geschreven, voorzien van een verklarende woordenlijst en een uitgebreide literatuurlijst. Een minpuntje is het ontbreken van een register. Het boek is een aanrader voor een gunstige prijs. Ik heb het boek dan ook onmiddellijk aangeschaft, maar ik ben dan ook een oud-inwoner van Haren en geen Oud-Harenaar. Maar dat is een andere discussie.

Vragen en antwoorden

redactie Johan Waterborg

Deze rubriek is bedoeld voor specifieke vragen op genealogisch gebied in de provincie Groningen en voor algemene vragen van genealogische aard. Antwoorden komen van de GroninGEN-lezers; de redactie doet geen onderzoek naar aanleiding van gepubliceerde vragen; zie voor regels zie GroninGEN 2013 nr. 1, pag. 31. U kunt uw vragen en antwoorden sturen naar: J.A.P. Waterborg, Vijverweide 13, 9791 EA Ten Boer, tel: 050-230 34 40, e-mail: waterborg@gmail.com.

VRAGEN

2014/03 Martjen Ufkes

Ik ben op zoek naar de oorsprong van mijn achternaam. Folkert Houwes en Martjen Ufkes laten vanaf 1693 kinderen dopen te Bellingwolde. Hun achterkleinzoon neemt in 1811 de naam Ufkes aan. De voornaam Ufke komt via Martjen de familie binnen. Wie weet meer over de ouders en herkomst van Martjen Ufkes?

Paul Ufkes, Utrecht

Bestuur van de afdeling Groningen

<functie>@ groningen.ngv.nl

Voorzitter	G. Zuidema, Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen	050-5776363
Penningmeester en vice-voorz.	H. Boels, Stadsweg 47, 9791 KA Ten Boer	050-3023207
Secretaris	H.J. Timmer, Coronastraat 14, 9742 EG Groningen	050-5711142
Bestuurslid (en CALS)	T.K.J. Wagenaar, Spiegelstraat 103, 9721 JT Groningen	050-5266701

Redactie GroninGEN

redactie@ groningen.ngv.nl

H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen	050-5253333
K. Niemeijer	Boerhoorn 56, 9481 HZ Vries	0592-542262
T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103, 9721 JT Groningen	050-5266701
J.A.P. Waterborg	Vijverweide 13, 9791 EA Ten Boer	050-2303440

Knipseldienst

knipseldienst@ groningen.ngv.nl

M. Becker-Jager	Frankrijklaan 49, 9501 RN Stadskanaal	0599-614257
-----------------	---------------------------------------	-------------

Webmaster

webmaster@ groningen.ngv.nl

D. Uuldriks	Velthoek 24, 9642 RB Veendam	0598-633833
-------------	------------------------------	-------------

GroninGEN

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Losse nummers eerdere jaren kosten € 1,00 per stuk en € 2,00 per jaargang, exclusief porto. Te bestellen door overmaking op genoemde girorekening, o.v.v. de gewenste nummers of jaargang(en).

Abonnementen

GroninGEN wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV-afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren via een bijkomend of gezinslidmaatschap van de afd. Groningen à € 10,00 per jaar, aan te vragen bij de landelijke ledenadministratie NGV, Postbus 26, 1380 AA te Weesp.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen door overmaking van € 10,00 op rekening 556 30 62 t.n.v. NGV-afdeling Groningen te Ten Boer, o.v.v. 'Abonnement GroninGEN'.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar. Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Voor spelregels,

verantwoordelijkheden en

advertentiemogelijkheden: zie onze website.

Oude nummers

Losse nummers 2010 t/m 2014 kosten € 3,00 en volledige jaargangen € 10,00, inclusief porto.

Kopij voor GroninGEN

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk **begin november 2014** toesturen aan het redactieadres: **Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen** of via een e-mail naar de redactie (zie hierboven).

Website NGV afdeling Groningen:

<http://groningen.ngv.nl>

Inhoud GroninGEN

september 2014, jaargang 21, nr. 3

Woord vooraf	65	Reacties Doedo Luyrds etc. (vervolg II).	84
Afdelingsprogramma / Agenda	66	Allemaal digit@ 43	88
Naamslijsten XXXVII: Verponding Eenrum 1807.	68	Knipseldienst	90
Smit en Laan (Loppersum, Bedum)	70	Opmerkelijk	91
Vader en moeder bij de doop al overleden	72	Vermiste militairen uit Termunten.	91
Waar is Eilke Venema na 1894 gebleven?	74	Nieuws van de archieven	92
De laatste brief – Klaas Kornelis Dijkema	80	Boekenrubriek	93
		Vragenrubriek	95
		Colofon	96